

Payí Poro Koriniyo ɲweáyí nání xámí eaɲínaríní.

Payí rína Jisasoyá sɲiyikíyí aɲí yoí Koriniyo ɲweagfáyí nání Poro xámí nírírí eaɲínaríní. Aɲí apí Gíríkíyí píropenísíyo xwé bí imóníɲípíríní. Poro émayí aɲíyo wáf nurímerfíná aɲí apimí ení nírémorí (Wáf wurímeiarígíá 18:1-17) xwiogwí wo níɲwearí nuréwapíyirí ámí wo síní eɲáná áwíní e dání wí e nání nurí níɲwearfíná arfá re wiɲíniginí, “Jisasoyá sɲiyikí imónígíá Koriniyo ɲweáyí nípíkwíní mɲiyaríɲoi.” rínaríɲagíá arfá nɲwirí payí ayí Poromí yaríɲí owianeyíníro nearí wiowáríɲípí ení nímearí nání payí rína nearí wiowáríɲíniginí. Ayí Jisasomí dɲíɲí nɲwíkwírooro aiwí síní niaíwí pfofia yapí imóníro íwí síní Jisasomí dɲíɲí mɲwíkwíroopa nerfíná egfápi fá xíríro yaríɲagfápi nání mɲxí nurírí eaɲíniginí. Xíomí yaríɲí payí nearíɲípimí dání wigfápi nání ení áwaní nurírí eaɲíniginí.

¹ Poroní —Nioní Goríxo xegí nɲwimóníɲípimí dání gí íwí Jisasi Kiraisoyá wáf wurímeiaríɲí wo imóníwíniginírí wéyo fá numíríɲoníríní. Nioní negí níríxímeáo, Soteniso t́níní nawíní níɲwearfíná ² sɲiyikí Jisasoyá imónígíá aɲí Koriniyo ɲweagfáyíné nání — Seyfíné Kiraisí Jisaso t́níní nawíní ikárínígíáyíné enagi nání sɲiyikwí míní imónírríxínírí searípeaɲíyíneríní. Seyfíné áamá aɲí nɲmíní gímí gímí ɲweagfá negí Ámíná Jisasi Kiraisomí —O Ámíná ayí t́níní nene t́níní nání nawíní imóníɲoríní. Omí yayí wiarígíáyí níní t́níní nawíní xewaníɲoyá imónírríxínírí wéyo fá

seaumirijyfnérini. Seyfné nání payf rina neari mó-naparijini. ³“Negf ápo Gorixo tñni Áminá Jisasi Kiraiso tñni awaú wá seawiantri seyfné niwaytróniro njweapfri nání seaiiri éisixini.” nimónarini.

“Gorixo seaiapijfpi nání yayf wiarijáriní.” urijf nánirini.

⁴ Seyfné Kiraisi Jisaso tñni ikárinigfáyfné enagi nání Gorixomi nurirfná xfo wá niseawiantrfná nanj seaimixijfpi nání dijf nímori íníná seyfné nání yayf wiarijáriní. ⁵ Ayf ripi nání rarijini. Kiraiso tñni ikárinigfáyfné Gorixo wá niseawiantri nanj imónijf bi bi niseaimixirfná réwapfnipaxf imóniro njjía imónipaxf imóniro epírfá nání bi onimíapi sixf mīseamímó nipiñi ayá wí seamímonjtrini. ⁶ Xwiytá Kiraiso nání yanj seaiapijwápi xwioxtyo sfkfkfnijf seaomixinijagi nání ⁷ negf Áminá Jisasi Kiraiso ámi xwía tfyó nání niweapri piaumimf iníwiniñiniri xwayf naniri nijwearóná e e epaxf imónifrixiniri xegf kwíyfpimi dání sixf seamímonjpi nání dñwf wí mikeamóniñoi. ⁸ Jisasi Kiraiso sfá xfo ámá niyoní mí ómómiximf enfyi nání sfkfkf niseaomixa nunfá enagi nání xwiytá miseaxekwímopaxfyfné imóniptrfáriní. ⁹ Gorixo —O seyfné xegf xewaxo, negf Áminá Jisasi Kiraiso tñni nawini gwiaumf inigfáyfné oimónipoyiniri wéyo fá seaumirijorini. O anani ámá ikwiárinipaxf imóniño enagi nání “O xixeni e neaiinfráni?” yai-wipaxriní.

“Jisasoyá siyikf imónigfáyfné yanj mepayónipani.” urijf nánirini.

¹⁰ Gf niriixfmeáyfné, gf dijf tñni marfái, negf Áminá Jisasi Kiraiso e wíwapiyiwiniñiniri nifpeañfpimi dání

enj rirémixí bí oseaiminí. Seyíné niyínéní xwiyíá axípi riro píraníngí nixiríníro nweapírí nání xixegíni yanj mepayónipa ero dínj axípi moro dínj aga ná bíní íá xiríro nero nweáfríxíní. ¹¹ Gí níríxímeáyíné, áamá Kírowioyá wí nítíro seyíné nání nínítróná “Ayí míxí rírowiágí inarínoí.” níríá enagi nání seararíní. ¹² Wiyíné wiyíné rípi rípi rarígíá enagi nání seararíní. Wiyíné “Poró neaiepísiaríneneríní.” raríná wiyíné “Aporoso neaiepísiaríneneríní.” raríná wiyíné “Pítao neaiepísiaríneneríní.” raríná wiyíné “Kíraiso neaiepísiaríneneríní.” rarígíá enagi nání enj rirémixí seaiaríní. ¹³ “Kíraiso ná woní imónínagi aí síyíkí oyá imónígíáyí xixegíni yanj epayónipaxítríní.” ríseaimónaríní? “Poró nene arírá neainíá nání íkíáyo yekwíroárigíáríní.” riyaiwiarínoí? Seyíné wayí níseameairíná Poromí oxídípoynírí yoí nioniyá níríro wayí seameaigíáraní? ¹⁴⁻¹⁵ Nioní segíyí wíyo wayí mumeaipa nerí aí Kírísípasomí tíní Gaiasomí tíní awaúminí wayí numeairí nání Goríxomí yayí wiaríní. Ayínání áamá wí re rípaxí meníní, “Poroyá yoí níríríná wayí neameaigíeneríní.” rípaxí meníní. ¹⁶ Ayí neparíní. Áamá Sítepanasoyáyo ení wayí umeainápi nání ríxa dínj níngí aiwí ámí wíyo ení wayí umeainárfaní? Nioní ríxa dínj míninaríní. ¹⁷ Ayí rípi nání raríní. Kíraiso áamáyo wayí umeaíwínígínírí nírowárenapínímaní. Xwiyíá yayí neainaríní xíto nánípi wáf nurímeíwínígínírí nírowárenapínítríní. Kíraiso yoxáfpámí níperíná neainífpí surífmá enígínírí wáf nurímeíwínígínírí nírowárenapíríná áamá wigí dínjyo dání émf saímí nímoró uréwapíyarígíápi uréwapíyíwínígínírí nírowárenapínímaní.

“Enj eánirí nījǎ seáyí e imónirí Gorixo enjǎpí Kiraiso síwá neainjǎríní.” urinj nániríní.

¹⁸ Xwiyǎ Jisaso yoxáǎpámí nene nání neapeinjǎpí nání ámá nanínaniro yarigǎyǎ re rarinjagǎ aí, “Xwiyǎ apí majǎ níkáriníro rarigǎpíríní.” rarinjagǎ aí nene Gorixo yeáyǎ neayimixemeaarinjene re yaiwinjwíní, “Jisaso íkǎ yoxáǎpámí penjǎpímí dání Gorixo enj eáninjǎ xegǎ imóninjǎpí síwá neainjǎríní?” yaiwinjwíní. ¹⁹ Nioní rarinjápímí Bíkwoyo re nírínirí eáninjǎpí sopinjǎ níwaríní, “Gorixoní ámá ‘Dinjǎ émǎ saímǎ moarinjwaéneríní.’ yaiwinarigǎyǎ mirirakǎ wimǎríní. ‘Dinjǎ imegǎ yegǎ mojwaéneríní.’ yaiwinarigǎyǎ dinjǎ mǎxixeyaíkǎ wimǎríní.” E nírínirí eáninjǎpí nioní rarinjápímí sopinjǎ níwaríní. ²⁰ Ayínání Gorixo e winǎ enjagǎ nání ámá ríná dání imónigǎ “Dinjǎ émǎ saímǎ moarinjwaéneríní.” yaiwinarigǎyǎ arireríní? Jwǎ ikaxǎ eáninjǎpí mewegǎyǎ ení arireríní? “Xwiyǎ xímixímǎ nínirí mirarinjwaénerǎnǎ?” yaiwinarigǎyǎ ení arireríní? Ámá Gorixomí dinjǎ mǎwǎkwǎroarigǎyǎ “Dinjǎ émǎ saímǎ nímorane rarinjwaéneríní.” rarigǎpí nání o rǎxa re oyaiwǎpoyínirí mǎneáiwǎpǎyipa enjǎríní, “Nepa dinjǎ émǎ saímǎ nímororo rarigǎpímání. Majǎ níkáriníro rarigǎpíríní.” oyaiwǎpoyínirí mǎneáiwǎpǎyipa enjǎríní? ²¹ Ayǎ rǎpí nání rarinjíní. Gorixo xewaninjǎ dinjǎ émǎ saímǎ nímorǎná ámá xǎomí dinjǎ mǎwǎkwǎró “Dinjǎ émǎ saímǎ nene negǎ moarinjwǎpímí níxǎdǎranéná ananí xǎoyá ámaéne imónipaxǎríní.” yaiwiarigǎyǎ apí xe oimónǎpoyínirí síjwǎ mǎwínǎ xwiyǎ none wǎ rarinjwǎpímí — Apí “Majǎ ikárininjǎpíríní.” rarigǎpíríní. Apímí dáníní ámá nepa dinjǎ wǎkwǎroarigǎyǎ Gorixo “Yeáyǎ uyimixemeáimǎgǎnǎ.” wimóninjǎríní. ²² Gǎ Judayǎ

xwiyfá apí neparfanírí ipimónani nání emimí bî oneaíwapiyípoynírí wimónariñfríní. Émáyf xwiyfá apí neparfanírí ipimónani nání nijfá seáyí e imóniñf bî onearéwapiyípoynírí wimónariñfríní. ²³ E e wimónfagi aiwí none wáf nurímeranéná xwiyfá rîpí wáf urariñwáríní, “Ámá Goríxo yeáyí uyimíxemeáwínigínírí nání urowárenapíñomi yoxáfpámi yekwíroárigfawixíní.” urariñwáríní. E uraríná émáyf “Xwiyfá majfá iniñfîpí rfa rariñoi?” yaiwiarigfáríní. Gf Judayf “Símírírf neaiariñfîpí rfa rariñoi?” yaiwiarigfáríní. ²⁴ E nerí aí xfoyá imónanf wá nání wéyo fá neaumíríñene Judayeneraní, Gírikíyeneraní, xwiyfá apí arfá níwiranéná re yaiwiaríñwáríní, “Kiraiso níperi níwiápfínímearíñfîpimi dání Goríxoyá eñf sixf éáníñf tñní dñf émí saímí o monfîpí tñní síwá neaiñfrfani?” yaiwiaríñwáríní. ²⁵ Ayf rîpí náníríní. Ámá dñf re yaiwiarigfápi, “Goríxo majfá níkarínírí yaríní.” yaiwiarigfápi, apí aí pí pí nijfá ámá imónigfáyo wiárf ní múrorí seáyí e wimóníní. “Goríxo eñf samíñf níwerí yaríní.” yaiwiarigfápi, apí ení aí pí pí eñf éáníñf ámá imónigfáyo wiárf ní múrorí seáyí e wimóníní.

²⁶ Gf nírixímeáyíné, Goríxo gf ámá oimónfpoynírí wéyo fá seaumíráná íná seyíné imónigfápi nání dñf nímoróná “Poró ayf apí nání rfa neararíní?” yaiwipaxíríní. Nioníyáyf oimónfpoynírí wéyo fá níseaumírírfáná segfíf obaxf wí nijfá ámá wigf dñfyo dání imónarigfápi xwé bî imóniñáná wéyo fá seaumíríñfraní? Segfíf obaxf wí xwéríxayíné imóniñáná wéyo fá seaumíríñfraní? Segfíf obaxf wí eñf ríñf nímoníro ámáyo umeñwearjáná wéyo fá seaumíríñfraní? Oweot. ²⁷ O ámáyo yeáyí

uyimixemeámfánirí nání nerfná áamá “Negí dñjtyo dání dñj émf saímf moñwaéneriní.” yaiwinarigfáyo ayá wimómfánirí nání “‘Majfá ikárinñj imónñjpiriní.’ rarigfápimi oxfdimíní.” niyaiwiri enjriní. Áamá “Enj sixf eánñjwaéneriní.” yaiwinarigfáyo ayá wimómfánirí nání “‘Enj meánñjpiriní.’ rarigfápimi oxfdimíní.” niyaiwiri enjriní. ²⁸ Áamá xfomí mñxfdarigfáyf “Apí seáyí e imónñjpirfani?” yaiwiarigfápi anipá imiximfánirí nání “Amipí ayf peayf niwianiro ‘Sipíriní.’ rarigfápimíraní, ‘Mipimónñjtriní.’ rarigfápimíraní, sa apimí oxfdimíní.” niyaiwiri enjriní. ²⁹ Áamá wo aí Gorixoyá stjwí tñj e dání mñxf meakfninipaxf mimónpa éwñnigñiní apí apí niyaiwiri enjriní. ³⁰ E nerí aí xewanño neañjfpimí dání Kiraisí Jisaso tñní nawíní ikárinñjwaéneriní. Omí dání Gorixo dñj émf saímf xfo moarñjpi dñj sixf neamímorí xfoya stjwtyo dání áamá wé rónñjwaéne neaimixirí áamá niontyá stjykwí mínñj imónffrixiní wimónñjpi neaimixirí negf fwf yarñjwápimí dání gwññjf nearoayírorí enjriní. ³¹ Gorixo Kiraisomí dání apí apí neañjf enjagí nání Bìkwtyo re nñriní eánñjpi, “Áamá mñxf nimeakfniróná áamá wí nání mñxf nimeakfní Ámñnáo nání mñxf meakfnfpoyí.” nñriní eánñjpi xixení xfdffrixiní.

2

“Nñseáímearfñá Jisaso nániní searéwapiyjáriní.” urñj nániríní.

¹ Gf nñrixímeáyfné, nioní iwamfó nñseáímearí xwtyfá Gorixoyá ínimí imónñjpi wáf nñsearífná “Poró nñjfá seáyí e imónñjorfani?” oniaiwípoyiní xwtyfá xwé imónñj rarigfápi tñní searíri ámaéne

negí dñfyo dání dñf émf saímí moarñwápi tñni seariri mé ² dñf rípiñi mojarini, “Ámi bí gí dñf tñni gíwí ním+xiri murípa oemini. Sa Jisasi Kiraisomi íkíá yoxátpámi yekwiroárigtápi nánini ouréwapiyimini.” nímori apini seaíwapiyináriñi. ³ Nioni seyíné tñni niñwearíñá eñf samñf nñniweri ñweañarini. Wáyf eri óf eri nerí ñweañarini. ⁴ Nísearéwapiyiríñáraní, wáf níseariríñáraní, xwiyfá ámá “Apí seáyí e imóniñfpiríñani?” yaiwiarigtápi bí tñni níkumixiríñfpiñi dání dñf oseakiniñimiximiniñi nerí mísearf emimf eñf eániñf Gorixoyá kwíyfpimi dání níseaíwapiyiríñá searéwapiyináriñi. ⁵ E eñápi, ayf rípi nání eñarini. Seyíné Gorixomi dñf níwikwíroróná ámaéne “Dñf émf saímí moarñwini.” yaiwinarñwápiñi níwikwíró Gorixoyá eñf eániñfpiñi dñf owíkwírópoyiniñi e nerí seaíwapiyináriñi.

“Níjía Gorixoyápi xegí kwíyfpimi dáníñi imónipaxíñi.” uríñf nánirini.

⁶ E níseariri aí none ámá Gorixomi dñf wíkwíroarigtá yóf imónigtáyo níjía dñf émf saímí móniñfpiñi dání imóniñf bí urarñwáriní. Níjía apí ámá ríná dñf imónigtápiñi dánímaní. Níjía apí ení ámá ríná dñf seáyí e nimóniro meñweagfáyf —Ayf aníñaniro yarígtáyíñi. Ayfya imónigtápiñi dánímaní. ⁷ Níjía dñf émf saímí móniñfpiñi dání imóniñf nioni seararñápi, ayf Gorixoyá yumí imóniñfpirini. Apí íñimí imóniñagi nání ámá “Gorixoyá eníñf nání níjía oimónaneyí.” níwimóniro aiwí wíwanñfñf dñf mopaxí mimónini. Apí Gorixoyá aña tñni xwíarí tñni sñni mimíñfpa eñe dání yumí dñf eñwípearíñfpirini. Nene xfo tñni aññnamí

ŋweanťwá nánť enjwípeaárĩjĩpĩrĩnĩ. ⁸ Ámá ríná dájť seáyť e nimónĩrĩ meŋweagťáyť wĩ Gorĩxo yumťĩ dĩjť enjwípeárĩjĩpĩ nánť nĩjťá mimónĩgťárĩnĩ. Ayť nĩjťá nimónĩro sĩŋwirĩyť, Ámĩná enť eánĩjť nene yeáyť neayimĩxemeanťa nánť Gorĩxo imónĩjĩpĩ neaĩwapĩyĩnomĩ wĩ íkťáyo yekwĩroáranĩro egťámanĩ. ⁹ None rarĩŋwápĩ nánť Bĩkwĩyo dánť xĩxenĩ re nĩrĩnĩrĩ eánĩnĩ, “Amĩpĩ Gorĩxo ámá xťomĩ dĩjť sĩxť uyarĩgťáyo wipĩmoárĩjĩpĩ, ayť ámá wĩ sĩŋwť mĩwĩnĩpa ero arťá mĩwĩpa ero ‘Neaĩpĩmoárĩjĩpĩ, ayť apĩrťanĩ?’ nĩyaiwirĩ dĩjť mĩmopa ero yarĩgťápĩrĩnĩ.” E nĩrĩnĩrĩ eánĩjĩpĩ none seararĩŋwápĩ tťnĩ xĩxenĩ imónĩnĩ. ¹⁰ Gorĩxo nene nánť neaĩpĩmoárĩjĩpĩ ámá wigť dĩjť tťnĩ dĩjť mĩmopaxť imónĩŋagĩ aiwĩ Gorĩxo xegť kwĩyťpimĩ dánť rĩxa wťá nearókiamonťrĩnĩ. Ayť rĩpĩ nánťrĩnĩ. Xegť kwĩyťpĩ nemerť amĩpĩ nťnĩ nánť nĩjťá imónĩnĩ. Amĩpĩ Gorĩxo yumťĩ enjwípeaárĩjĩpĩ nánť aí nĩjťá imónĩnĩ. ¹¹ Ámá go ámá wo yumťĩ dĩjť moarĩjĩpĩ nánť nĩjťá imónĩnĩ? Oweoť, ámá o yumťĩ dĩjť moarĩjĩpĩ xewanťŋoyá dĩjťpĩnĩ apĩ nánť nĩjťá imónĩnĩ. Kwĩyť Gorĩxoyápĩ enĩ axťpĩ imónĩnĩ. Ámá wo aí dĩjť Gorĩxo moarĩjĩpĩ nánť nĩjťá mimónĩpaxť nerť aí xegť kwĩyťpĩnĩ nĩjťá imónĩjť enagĩ nánť Gorĩxo yumťĩ neaĩpĩmoárĩjĩpĩ nánť ananĩ wťá nearókiamopaxťrĩnĩ. ¹² Gorĩxo wá nĩneawianĩrĩ e e epaxť imónĩťrĩxinĩrĩ sĩwiá sĩxť neamĩmonť nĩpĩnĩ nánť nĩjťá imónanťwá nánť o kwĩyť ámá xwťá tťyo xťomĩ mĩxťdarĩgťáyťyá imónĩjĩpĩ sĩxť mĩneamĩmó xťo tťjť e dájťpĩ sĩxť neamĩmonťrĩnĩ. ¹³ Ayťnánť none Gorĩxo wá nĩneawianĩrĩ sĩwiá sĩxť neamĩmonťpĩ nánť nĩsearėwapĩyĩrťná xwĩyťá áxwťnájenyá dĩjť émť saĩmť nĩmorane rėwapťnarĩŋwápimĩ dánť mĩsearėwapĩyĩ

xwiyfá Gorixoyá kwíyfpí nearéwapiyífyo dání searéwapiyariñwáriní. Ámá Gorixoyá kwíyfpí tfgfáyo kwíyfpí nearéwapiyífpí píraníñf ureñwípearíñwáriní. ¹⁴ E nerí aí ámá kwíyfpí Gorixoyáfpí mayf imónígfáyo o wá nñeawianírí e e epaxf imónífríxíníní xegf kwíyfpimí dání síxí neamímonífpí nání nurírínáyf wí míminípaxfmaní. Ayf rífpí náníríní. Ámá ayf ámá wí Gorixoyá kwíyfpimí dání yaríñagfa nñwínóróná kwíyfpimí dáníní mí ómíxípxf imóníñagi nání dñf píraníñf neyíroro “Gorixoyá kwíyfpimí dání rfa yaríñof?” yaiwípxf mimóníñof. Ayínánf apí e mñyaiwí majfá neróná “Ámá ayf majfá níkaríníro rfa yaríñof?” yaiwíarígfáríní. ¹⁵ E nerí aí ámá Gorixoyá kwíyfpí tfgfáyf amífpí bñ nání dñf neyíroro “Ayf mfkf apimí dání rfa imóníní? Apimí dání rfa imóníní?” yaiwípxf ríní. Kwíyfpí tfgfáyf e yaiwípxf aiwí mayfyf ení kwíyfpí tfgfáyf imónígfáfpí nání wí dñf eyíropaxf meníní. ¹⁶ Nioní seararíñáfpí tñí xíxent Bíkwyfo re nírínírí eáníní, “Ámá gíyf Ámínáo dñf moaríñfpí nání nñfá imóníñof? Oweof. Gíyf omí uréwapiyípxf imóníñof?” E nírínírí eáníñagi aiwí nene oyá kwíyfpí tñwaéne dñf Kiraiso moaríñfpí axfpí moaríñwaéneríní.

3

“*Searéwapiyariñwáone sa Goríxomí xínáíwanéníñf imóníñwáoneríní.*” uríñf náníríní.

¹ Gf níríxímeáyíné, nioní e nñsearírí aí xámí seyíné tñí nñwearí nñsearéwapiyíríná ámá kwíyfpí tfgfá wíyóníñf searéwapiyípxf mimónígfáríní. Ámá kwíyfpí mayf imónígfá Goríxomí mñxfdarígfáyo uréwapiyariñwápa axfpí searéwapiyíñaríní. Ámá Kiraisomí iwamfó nñxfdírná o tñí ríxa íkarínígfáyíné

aiwí sɪnɪ pʰopɪa yapɪ imónɪŋáná searéwapɪyɪŋárɪnɪ. ²⁻³ Seytʰné niaíwɪ pʰopɪa aiwá mɪnɪpaxɪnɪŋɪf imónɪŋagɪfá nánɪ xwɪyɪfá ínɪmɪ imónɪŋɪfɪ nɪsearéwapɪyɪrɪfná aiwá mɪseaiapɪ amɪŋɪnɪŋɪf seaiapɪŋárɪnɪ. Agwɪ rɪná aí seyɪfné kwɪyɪfɪ ɔseaiwapɪyimɪnɪrɪ yarɪŋɪfɪpɪmɪ mɪxɪdɪf segɪ dɪŋɪf tɪfnɪ feapá seainarɪŋɪfɪpɪmɪ nɪxɪdɪro sɪnɪ aiwá nɪpaxɪnɪŋɪf mɪmónɪŋoɪ. Seyɪfné segɪ wɪnɪyo sɪnɪ sɪpɪ dɪŋɪf wɪaiwɪro sɪmɪf tɪfnɪ inɪro nerónáyɪf, “feapá neainarɪŋɪfɪpɪmɪ xɪdɪrane sɪpɪ ámá Gorɪxomɪ mɪxɪdarɪgɪfáyɪf yarɪgɪfápa erane mepa yarɪŋwɪnɪ.” rɪseaimónarɪnɪ? ⁴ Ayɪ rɪpɪ nánɪ e seararɪŋɪnɪ. Seyɪfné yanɪf nepayónɪro wɪyɪfné “Nene Poromɪnɪ xɪdarɪŋwaénerɪnɪ.” rɪro ámɪ wɪyɪfné “Aporosomɪnɪ xɪdarɪŋwaénerɪnɪ.” rɪro nerónáyɪf, re rɪseaimónarɪnɪ, “Ámá Gorɪxomɪ mɪxɪdarɪgɪfáyɪf yapɪ mepa yarɪŋwɪnɪ.” rɪseaimónarɪnɪ? ⁵ Seyɪfné píránɪŋɪf dɪŋɪf yaikirópoyɪ. Aporoso pí rɪfá imónɪnɪ? Poronɪ pí rɪfá imónɪŋɪnɪ? Sa Ámɪnáoyá xɪnáiɪpawɪnɪŋɪf nɪmónɪrai yawawi xɪxegɪnɪ pí pí éisɪxɪnɪrɪfá fá yeaumɪráná yarɪgɪwɪfɪwawɪrɪnɪ. Yawawi apɪnɪ yarɪgɪwɪfɪpɪmɪ dánɪ seyɪfné Gorɪxomɪ dɪŋɪf wɪkwɪrogɪfárɪnɪ. ⁶ Nionɪ iwamɪfó wáf nɪsearɪrɪfná aiwá ɪwɪfánɪŋɪf seaurɪŋárɪnɪ. Aporoso rɪfáyo nɪsearéwapɪyɪrɪfná aiwá apɪ yeáyɪf enɪgɪnɪrɪfɪnɪŋɪf seapɪseamenɪrɪnɪ. Yawawi e egwɪfɪwawi aiwɪ seyɪfné Gorɪxoyá dɪŋɪfyo dánɪnɪ aiwá ná nerápɪrɪfnɪŋɪf yapɪgɪfárɪnɪ. ⁷ Ayɪnánɪ gɪmɪnɪ go aiwá ɪwɪfá urɪŋɪfránɪ, gɪmɪnɪ go inɪŋɪf pɪseanɪfránɪ, ayɪ ananɪrɪnɪ. Sa Gorɪxoyá dɪŋɪfyo dánɪ aiwá ná yaparɪŋɪf enagɪf nánɪ xɪfó nánɪnɪ “Seáyɪf e imónɪŋo, ayɪ orɪfánɪ?” yaiwɪpaxɪrɪnɪ. ⁸ Aiwá ɪwɪfá urɪŋo tɪfnɪ inɪŋɪf pɪseanɪŋo tɪfnɪ awaú wɪfó wɪfomɪ seáyɪf e mɪwimónɪnɪ. Nɪwaúɪnɪ xɪxenɪ axɪfɪpɪ imónɪŋɪfɪ. Sɪfá Gorɪxo ámáyo yayɪf wɪmonɪfáyɪmɪ awaúɪnɪ yayɪf nɪwimorɪfná wɪfó xegɪf enɪfɪpɪ tɪfnɪ xɪxenɪ wiirɪf wɪfó xegɪf

enġipġi tġni eni xixeni wiiri enġárinġi. ⁹Yawawi Gorixomi xġnápawġnġnġ nimónġrai e éisixġnġri wimónarġnġpġ yanġrai nánġ gwġ nawġnġ mónġgwġiwawi enġáná seyġné oyá aiwá omġnġyġfnénġnġ imónġnġgġfa nánġ rarġnġnġ.

Urėwapiyarġgġáyġ nánġ anġ mirarġgġáyġ tġni rġramġnġyġ enġ nánġrġnġ.

Seyġné Gorixoyá xegġ anġwánġnġ eni imónġnġoġ. ¹⁰Nionġ Gorixoyá wá nġnġwianġri e nimónġri éwġnġgġnġri sġxġ nġmímomġpimi dánġ ámá sġnġ anġ miranġro nánġ dġnġ émf saimġ moarġgġápánġnġ nerġná píránġnġ nġsearėwapiyirġ sġnġ xámġ tġwayġronanġnġ. Sġnġ xámġ nġtġwayġrómáná enġáná ámá ámġ xamġnġ wo e dánġ nġmġra peyarġnġ. E nerġ aí seyġné sġnġ xámġ tġwayġrónġnġomġ dánġ omġraneyġnġróná úrapġ mé woxġnġ woxġnġ xixegġnġ píránġnġ dġnġ nġmori mirġrġixġnġ. ¹¹Seyġné nġjġá re imónġnġoġ. Sġnġ iwamġó tġwayġrónġnġo, ayġ Jisasi Kiraisorġnġ. Sġnġ ámġ sġnġ wo tġwayġrónġpaxġ mimónġnġ. Omġ dánġnġ seáyġ e nġmġra peyipaxġrġnġ. ¹²Omġ dánġ anġ nġmġra nġpeyirġná ámá wġ sġnġ gorġ tġnġranġ, sġnġ sirġpá tġnġranġ, sġnġ ayá tġnġ imónġnġyġ tġnġranġ, mirġro wġnġyġ ġkġá tġnġranġ, ówġ tġnġranġ, ará sġyikġ tġnġranġ, mirġro yarġnġoġ. ¹³Ámá xixegġnġ nġmġra ugġápi sġá Kiraiso weapġnġfáyimi ámá nġnenenġ sġnġwġ wġnanġ nánġ sġnġánġ imónġnġfárinġ. Sġnġánġ imónáná re yaiwianġwárinġ, “Anġ nġmirġróná ayġ tġnġ mirġgġfárinġ?” yaiwianġwárinġ. Ayġ ripġ nánġrġnġ. Sġá ayimi rġá nġnġfġpimi dánġ sġnġwġ wġnaxġdanġwárinġ. Xixegġnġ mirġgġfápi wġyġyá rġá náná “Ayġ Gorixomi dġnġ nġwġkwġroro aí rġá nġpaxġ imónġnġ tġnġnġnġ mirġgġfárinġ?” yaiwirane wġyġyá rġá nġmġnġri éf aí sinġ mirġnġnġagi nġwġnġranénáyġ, “Ayġ Gorixomi dġnġ nġwġkwġroróná píránġnġ nġxġdġro

ría minipaxí imóniñipi tññiñiñi mirigíaríani?” yaiwirane yaníwáriní. ¹⁴ Aní áamá giyí giyí sñjá xámi tñwayíroniñomí seáyí e nímira peyigíapí ría miní sñni miriñiñánáyí, áamá ayo Gorixo yayí wimoníaríni. ¹⁵ Aní áamá giyí giyí nímira peyigíapí ría nowáranáyí, “Aní riwá mirariñiñi.” yaiwigíapí anípa imóníñi enagi aiwí Gorixo yeáyí nuyimíxemearína aní xiáwíyo ría nímíniñi yarína ríayo dánñiñiñi umíxeaníaríni.

“Seyíné Gorixoyá aní wiwániñi imóniñoi.” uríñi nániríni.

¹⁶ Aní Gorixo tñni awí eánarígíiwániñi imónígíáyíné imóniñipi nání seyíné sñni majíá rimóniñoi? Oyá kwíyípi seyíné aniwániñi imóniñipimi íniñi seanweañipi nání ení sñni majíá rimóniñoi? ¹⁷ Áamá giyí giyí aní Gorixo tñni awí eánarígíiwámí xwíríá seaikíxéanáyí, iwá nioniyáiwaní imóníwiniñiñi imíxniñi enagi nání xíomí ení xwíríá wikíxeníaríni. Seyíné niyíñeni, ayí aní iwániñi imóniñagi nání rariñiñi.

“Segíyí wone míneamíeyoapaní.” uríñi nániríni.

¹⁸ Áamá woxí “Niíwaniñoni dñí émf saímí moñáoniríni.” niyaiwiníni yapí méwapíniapaní. Segíyí wo “Nioní áamá ríná dáníyíyá sñwíyo dání dñí píraníñi émf saímí moñáoniríni.” niyaiwinírnáyí, nepa Gorixoyá sñwíyo dání dñí émf saímí moño imónínta nání dñí apí pñni niwiárímáná wigí sñwíyo dání majíá ikárínaríñi wo imóníwiniñiñi. ¹⁹ Áamá Gorixomí míxídarígíáyí “Nene dñí émf saímí moaríñwáriní.” yaiwinarígíapí, ayí Gorixoyá sñwíyo dání majímajíá níkaríniñi yarígíapí enagi nání searariñiñi. Bíkíyó dání nioní searariñapí tñni xíxeni

ripí nírínírí eáníjagí nání raríjíní, “Ámá ‘Díjé émf saímí moaríjwáríní.’ yaiwinarígíápímí dání sípogwí wioáríníáyo opíkínífpoyínírí yaríjo, ayí Goríxoríní.” nírínírí eáníjagí nání raríjíní. ²⁰ Ámí wí e ení bí ripí nírínírí eáníní, “Ámíná Goríxo níjíríní. Ámá ‘Díjé émf saímí mojwaéneríní.’ yaiwinarígíáyí wigí díjé tíní ejwípearígíápí surífmá imóníní.” nírínírí eáníní. ²¹ Ayínání negí nearéwapíyarígíáyí womí seáyí e numíeyoarane “Omíní xídarájwaéneríní.” mírípa oyaneyí. Ayí ripí nání seararíjíní. Amípí níní ayí seyíné arírá seainíá náníríní. ²² Poronírání, Aporosorání, Pitaorání, xwíá rírírání, seyíné síní síjé níjwearínáraní, níperínáraní, amípí agwí ríná imóníjfyírání, ríwíyo imóníníáyírání, níníyí ayí seyínéyá imóníní. ²³ Seyíné ení Kiraisoyá imóníjotí. O ení Goríxoyá imóníjotí enagí nání “Negí nearéwapíyarígíáyí womí seáyí e mimíxípa oyaneyí.” seararíjíní.

4

“Goríxo ámá xíoyá imónígíáyo yarígíápí nání píró umeníáríní.” uríjé náníríní.

¹ Seyíné wáf rímearíjwáone nání díjé nímoróná ríjíní mófrixíní, “Awa Kiraiso apí éfrixínírí wimónaríjípí epírí nání xegí xínáiwáníjé imónígíáwarfání? Xwíyíá oyá yumí ríníjípí áwaní wuríyípírí nání xegí bosíwowáníjé imónígíáwarfání?” yaiwítríxíní. ² “Bosíwí nimóníro yarígíáyí wigí díjé tíní amípí ayá wí nerínáyí, ayí apání yaríjotí.” yaiwiaríjwámaní. “Sa ná bíní boso uraríjípí tíní xíxeni díjé ujwírírípaxí imóníjípí nerínáyí, ayí apání yaríjotí.” yaiwiaríjwáríní. ³ Ámá opisí aníyo

dáni xwíríxí mearígfá wírani, seyínérani, segí dñjtyo dáni nioni gí yaríhápí nání piríró nínimerfínáyí, ayá s'wí bí míníró "Apí, ayí ananíriní." yaiwimfíní. Níwaníhoni aí gí yaríhápí nání piríró níménírí "E éapí nahírífaní? E éapí sípírífaní?" yaiwinaríhámání. ⁴ Nioni dñj' peá nunírí "íwí bí méáoníríní." níyaiwinírí aiwí "Xwíy'fá mayoní imóníhíní." wí rípxí méníní. Nioni yaríhápí nání piríró epaxí imóníhó, ayí ná woní Ámíná Goríxoríní. ⁵ Ayínání síní imóníháná seyíné ámá wíyo xwíy'fá mumeárípaní. Ámínáo —O níbiríná amípí s'fá yiníhímíníh' imóníh'íy' w'fá ókímíxírí ámá dñj' ínímí níkwírómáná eg'fápiraní, rígfápiraní, nípíní síhání imíxírí enforíní. O weapíníe nání xwayí naníro hweáíríxíní. Íná dání xíxegíní womíní womíní yayí níneamerfíná wo xegí néra uñ'pí t'fíní wo xegí néra uñ'pí t'fíní xixení nearínfáriní.

"Seyíné seáyí e seáyí e níméníróná nahímaní." uríh'f' náníríní.

⁶ Gí nírixímeáyíné, payí rína nearfíná ewayí xwíy'fá nioni t'fíní Aporoso t'fíní nání níra waríhápí, ayí seyíné dñj' píraníh'f' nímore "Poró nene yaríh'wápí nání r'fá neararíní?" oyaiwípoyínírí nání níra waríhíní. Seyíné yawawí nání níra waríhápí nání dñj' nímoróná Bík'wíyo nírinírí eáníh'f'pí ogámí mepa nero seáyí e mímónípa nemáná wíyo imím'f' wímíxíro wíyo seáyí e umíeyoaro mepa éíríxínírí seararíhíní. ⁷ Seyíné nání ámá gíy'f' "Seáyí e imónígfáyíriní." yaiwiaríh'ó? Oweoí, wí e míseaiwiaríh'ó. Amípí seyíné imónígfá'pí Goríxo wí síxí míseamímon'f' reh'ó? Oweoí, amípí seyíné imónígfá'pí o síwíá síxí seamímon'f'riní. O síwíá síxí seamímon'f' eh'agí nání pí nání seáyí e nímoníro síxí míseamímopa eh'f' náníh'f'f' míxí meakfínínaríh'ó.

⁸ Neparfani? Seyfne rixa aiwa xwe niniironijf agwf imf rfa seayini? Rixa amipi wi mimuronigfayfne nimoniro rfa hweajo? None sini sipfanijf nimonirane hweajanaseyfné rixa mixf inayf nimoniro rfa hweajo? Ai, none eni seyfné tfini nawini mixf inayf nimonirane seayf e imonanfwa nani re neaimonarini, "Seyfné nepa rixa mixf inayf nimoniro, shwiriya naf imonimiri enirini." neaimonarini. ⁹ Nioni dnf re nimonarhagi nani seararini, "Waf wurimearihwone Gorixo aga siwia newarjonerini. Ama xwirixf numemana 'Rixa opikipoy.' rarinihyfnihf imonihwonerini. Pi pi nfi shwf tfgayf -Anfnajrani, amarani, nfi shwf nneanro rifa neamearipri nani awinimi yarhwone imonihwini." nimonarini. ¹⁰ None Kiraisomi nixdirane nani majmajfa ikarinhwone ai seyfné o tfini nawini nikarinro nani rixa dnf naf imonihfipini tfgayfnerini. None enf samihf newehone ai seyfné rixa enf eanigfayfnerini. None peayf newianigfone ai seyfné seayf e seaimixigfoynérini. ¹¹ Enina dani agwi rina nani none agwf nani erane iniyf nani neainri iyfa irikwini panirane ama we tfini neupikakwiarigfone imonirane hf sa weanfwa nani wi mayone enagi nani hf xwirinimerane ¹² negf we tfini omihf anihf minf erane ama riperif neaianá piranijf nafini umearirane xanijf neaianá xwamamf wirane ¹³ ikaywf neamearaná piyfa xwyfa urirane yarihwonerini. Xwfa riri nirimini danfyf raf neaimoarigfonerini. Ama nfi none piayf enf iyawfnihf neaimoarigfonerini. Agwi rina eni api sini e neaimoarho.

"Poroni ikanihf niaxdfrixiini." urihf naniini.

¹⁴ Ríwamihþ niont neáa warihþa apit seyfné ayá os-eaimómintit meá niaíwí gþ diht sixt seayiháyfnénihþ diht fá oxirtþoyintit earihþintit. ¹⁵ Seyfné Kiraisomit píranihþ xfdþfrta nánit yaytwí seamearigfáy nepa fá mþropaxt ehánáy, segt áponthihþ imónihþaonit ayt obaxt menitit. Nionit xwiytá yayt seainþpaxt imónihþþi iwamtó wát nisearitrtná seyfné Kiraisit Jisaso tñit nawínt ikáritnþfrt nánit nionit seameaháyfnénihþ imónihþagfa nánit seararihþintit. ¹⁶ Segt áponthihþ imónihþaonit, ayt nionit ehagt nánit ehþ rirémixt rþi oseaimitit, “Nionit yarihþapa axþi ikanhþ niaxfdfrxintit.” osearimintit. ¹⁷ Nionit seararihþapit oéþoyintit xámit Timotiomit —O gþ diht sixt uyirit diht uþwiráritit eháoritit. Kiraiso nánit wát urihþapimit dánit diht wikwíróagit nánit gþ íwónihþ imónihþoritit. Omít seyfné tfámitit urowárenapihþaritit. O rixá niseaimearfná nionit Kiraisomit nixfdirtfná yarihþapit —Apit nionit amit amit nemerfná Jisasoýa siyikít imónihþgfa nþyonit uréwapiyarihþarititit. Apit nánit o dirirt seainþþoit.

¹⁸ Wiyfné nionit mibþpa emfa nánthihþ seáyit e seáyit e nimenþro wárixayfné imónarþþoit. ¹⁹ E nerit aí Ámitná Gorixó nþwimónirtfná nionit stnit mé seyfné tfámitit nþbitit wárixayfnéýa xwiytáþi arfá miseál segt ehþ neánitro seáyit e imónihþgþi apimit dánit rí rimónarigfawixintitit stþwí seanaxfdimfáritit. ²⁰ Ámá maþþpánt rarihþagfa nþwintitranéná “Ayt Gorixoyá xwioxþyo páwipirtfáyrtani?” yaiwiarihþwámanit. Ehþ neánitro uxfdarihþagfa nþwintitranéná “Ayt oyá xwioxþyo þweáyrtani?” yaiwiarihþwá ehagt nánit seararihþintit. ²¹ Seyfné gþmitit gþi nánit seaimónarintit? “Poró siyikít nearantit nánit iwanþ nþimeámit bþwintigintit.” rþseaimónarintit? “Dihþ sixt neayarihþþi neáiwapþyintit

nánĭ nĭpenĭ nimónĭmáná bĭwĭnĭgĭnĭ.” rĭseaimónarĭnĭ?

5

Wigĭ wo xanoyá apĭxĭ tĭnĭ ĭwĭ ninĭri meánĭgĭĭpĭ nánĭ mĭxĭ urĭĭĭ nánĭrĭnĭ.

¹ Xwĭyĭfá bĭ rĭpĭ seyĭné nánĭ rĭnĭmearĭnĭ, “Jisasoyá sĭyĭkĭ imónĭgĭfá Korinĭyo ĭweagĭfáyĭ wĭ ĭwĭ inarĭĭoĭ.” rĭnĭmearĭnĭ. ĭwĭ apĭ émá Gorĭxomĭ mĭxĭdarĭgĭfáyĭ aĭ xe oinĭpoyĭnĭrĭ sĭĭwĭ mĭwĭnarĭgĭfápĭ nánĭ seararĭĭnĭ. Segĭ wo xanoyá apĭxĭ tĭnĭ ĭwĭ ninayĭfĭsáná meánĭgĭĭ eĭagĭ nánĭ rarĭĭnĭ. ² ĭwĭ apĭ sĭnĭ eĭáná pĭ nánĭ wárĭxayĭné imónarĭĭoĭ? Sĭpĭ apĭ yarĭĭomĭ segĭ sĭyĭkĭ imónĭgĭfápĭmĭ dánĭ nĭparĭro mopaxĭ eĭagĭ nánĭ apĭ e nemáná ĭwĭ nearo sĭĭwĭrĭyĭ, ayĭ naĭĭ yanĭrĭ eĭfárĭnĭ. ³ Nionĭ ná ĭfamĭ nĭĭwearĭ aĭ gĭ dĭĭĭpĭ seakĭkayorĭáonĭ seyĭné tĭnĭ ĭweearĭĭápánĭĭ sĭpĭ apĭ eĭomĭ rĭxa xwĭyĭfá umeárĭĭárĭnĭ. ⁴⁻⁵ Áminá Jisaso nĭrowárĭĭpĭmĭ dánĭ dĭĭĭ re moárĭfanĭgĭnĭ, “Ayĭ awĭ neánĭróná nionĭ sĭnĭ dĭĭĭ ukĭkayorĭáná eĭĭ eánĭĭ Áminá Jisasoyápĭmĭ dánĭ xwĭyĭfá axĭ rĭpĭ rĭnĭĭrĭxĭnĭ, ‘Xe ĭwĭ apĭ yarĭĭo náomĭnĭ xwĭrĭfá wikĭxenĭfá nánĭ Seteno tĭnĭ owáraneyĭ. Rĭwĭyo sĭfá Ámináo bĭnĭfáyĭmĭ xegĭ dĭĭĭpĭ yeáyĭ uyĭmĭxemeanĭfá nánĭ agwĭ Seteno tĭnĭ owáraneyĭ.’ rĭnĭĭrĭxĭnĭ.” dĭĭĭ e moárĭfanĭgĭnĭ.

“Ámá sĭpĭ eĭomĭ emĭ parĭmóĭrĭxĭnĭ.” urĭĭĭ nánĭrĭnĭ.

⁶ Seyĭné wárĭxa imónarĭgĭfápĭ aga naĭĭ menĭnĭ. Yĭsĭ bĭ onĭmiápĭ tĭagĭ aĭ bisĭkerĭfá nĭpĭmĭnĭ ĭkwĭaĭwĭ eapĭnárarĭná nĭpĭnĭ nĭmĭga warĭĭĭpĭ nánĭ seyĭné nĭĭfá mimónĭpa reĭoĭ? ⁷ Yĭsĭ onĭmiápĭ táná bisĭkerĭfá nĭpĭmĭnĭ ĭkwĭaĭwĭ eapĭnárarĭĭpa axĭpĭ xámĭ ĭwĭ ná

wonṯ éf aí ámá obaxṯ axṯpṯ xénṯpaxṯ enagṯ nánṯ seyṯné bisṯkerṯá sṯṯṯnṯṯṯ imónṯpṯrṯ nánṯ yisṯ xámṯṯṯnṯṯṯ imónṯṯṯpṯ emṯ kwṯrṯmópoyṯ. Seyṯné rṯxa bisṯkerṯá yisṯ mayṯ sṯṯṯnṯṯṯ imónṯṯagṯ aí seararṯṯṯnṯ. Ayṯ rṯpṯ nánṯrṯnṯ. “Judayene Gorṯxoyá aṯṯṯnajo neamúroagṯpṯ nánṯ dṯṯṯ moanṯ nánṯ sipṯsipṯ rṯdṯyowá yarṯṯṯwápa Kiraiso enṯ nene nánṯ rṯxa rṯdṯyowá inṯṯṯ enagṯ nánṯ seyṯné rṯxa bisṯkerṯá yisṯ mayṯ sṯṯṯnṯṯṯ imónṯṯṯṯ.” nimónarṯnṯ. ⁸ Ayṯnánṯ nene Kiraiso neaiṯṯṯpṯ nánṯ dṯṯṯ moanṯ nánṯ aiwá apṯ nṯnṯrane yayṯ neranéná bisṯkerṯá yisṯ xámṯṯṯpṯ —Apṯ sipṯ wíkarṯro rṯkṯkṯrṯó ero yarṯṯṯánṯṯṯ imónṯṯṯpṯrṯnṯ. Apṯ tṯnṯ nimṯxṯrṯ mṯnṯ bisṯkerṯá yisṯ mayṯpṯ —Apṯ dṯṯṯ naṯṯpṯnṯ fá xṯrṯro nepa imónṯṯṯpṯnṯ nánṯ rṯro yarṯṯṯápṯrṯnṯ. Bisṯkerṯá yisṯ mayṯ apṯ tṯnṯ nṯwanṯṯṯnṯ.

⁹ Nionṯ xámṯ payṯ wṯna re nṯrṯrṯ nearṯ mónapṯṯṯárṯnṯ, “Seyṯné ámá ṯwṯ inarṯṯṯáyṯ tṯnṯ nawṯnṯ gwiaumṯ minṯpanṯ.” nṯrṯrṯ nearṯ mónapṯṯṯárṯnṯ. ¹⁰ E nṯrṯrṯ nearṯná ámá Gorṯxomṯ mṯxṯdarṯṯṯá ṯwṯ inṯróranṯ, sṯṯṯwṯ ṯwṯ winṯróranṯ, ṯwṯ urápṯróranṯ, wigṯ ṯwṯápṯmṯ xṯdṯróranṯ, yarṯṯṯáyṯ nánṯ mṯsearṯṯṯanṯṯṯ. “Ámá Gorṯxomṯ mṯxṯdarṯṯṯá apṯ apṯ e yarṯṯṯáyṯ tṯnṯ gwiaumṯ wṯ minṯpa oemṯnṯ.” nṯyaiwirónáyṯ, xwṯá rṯrṯmṯ pṯnṯ nṯwiárṯrṯ nánṯ e epaxṯ imónṯṯṯagṯ nánṯ wṯ e mṯsearṯṯṯanṯṯṯ. ¹¹ Payṯ xámṯ nṯrṯrṯ nearṯná ayṯ rṯpṯ imónṯṯṯpṯ nánṯ searṯṯṯanṯṯṯ, “Ámá ‘Jisasomṯ nṯxṯdṯrṯ nánṯ segṯ sérṯxṯmeáonṯrṯnṯ.’ rarṯṯṯ wo apṯxṯ wṯ tṯnṯ ṯwṯ inṯrṯranṯ, sṯṯṯwṯ ṯwṯ winṯrṯranṯ, xegṯ ṯwṯápṯmṯ xṯdṯrṯranṯ, ámáyo ikayṯwṯ umearṯrṯranṯ, inṯṯṯ xwapṯ nṯnṯmáná papṯkṯ erṯranṯ, ámáyá amṯpṯ wṯ ṯwṯ urápṯrṯranṯ, e yarṯṯṯṯ tṯnṯ gwiaumṯ minṯpanṯ. Aiwá aí o tṯnṯ nawṯnṯ nṯkumṯxṯnṯrṯ minṯpanṯ.”

niriri eaniganini. ¹²⁻¹³ Ayí riri nani seararini. Ámá Jisasoyá siyikí imóniwaéne tñni siní nawini mimónigfáyo nioni siñwí nñwinaxídiri xwiyfá uripaxí rimóniñni? Oweoi, ayo Gorixo siñwí nñwinaxídiri xwiyfá uripaxirini. E neri aí ámá Gorixomi diñí nñwíkwíro nani seyíne tñni nawini imónigfáyo siñwí nñwinaxídiro sipí yarinağfa nñwinirina xwiyfá urírixini. Ámá sipí enomi emi parimórixiniri seararini.

6

“Segí wíyo xwirixí mumepani.” uriní nánirini.

¹ Segíyí wo xegí imóniñí wo tñni xwiyfá imixipisi nani nimónirina, arige neri “Ámá Gorixoyá imónigfáyí tñni nñwíne píraniní oyeaimixipoyi.” niyaiwi ayo nímúrori “Ámá Gorixoyá mimónigfáyí tñni nñwíne píraniní oyeaimixipoyi.” niyaiwiri wigí opisí añí tñí e nani warinirini? ² Gorixoyá ámá imóniwaéne Kiraiso nñweapirina xfo tñni nawini nene ámá Gorixoyá mimónigfáyo xwirixí umeanfápi nani siní nijfá mimónipa reñoi? Seyíne xwirixí seáyí e imóniñí api umeprífa enagi nani “Xwiyfá onimiá agwi rina rñarinwápi xwirixí mimenipaxí imóniwaénerini.” riyaiwinarinoi? Anani xwirixí menipaxí imónigfáyínerini. ³ Aníñají maní Gorixoyáyo pírf wiaikigfáyo xwirixí nene umeanfápi nani siní nijfá mimónipa reñoi? Seyíne e epírfá enagi nani xwiyfá xwífa tñyo rñarinwáyo anipaxí xwirixí umeaxíyínerini. ⁴ Ayinani wiyíne xwiyfá bí tñgíyíne nimóniróna pí nani ámá Jisasoyá siyikí imónigfáyíneyá siñwíyo dani sipífa imónigfáyí wí píraniní oneaimixipoyiniri ayí tñí e nani

warigfáriní? ⁵ Ayá seaimopaxí bí ripí yariní oseaiminí. Jisasoyá siyikí imónigfáyíné, segíyí wo wo tñní xwiyfá tñní nimóniríná segíyí dñní tñní wo xwiyfá arfá níwiri píraníñí wimixiyipaxí imóniño meníraní? ⁶ Séríxímeáníñí imóníñí wo wíomí xwiríxí oumemíniríná, ayí naní mimóníñí nerí aí Jisasomí dñní mīwīkwíroarigfáyí píraníñí oyeaimixípoynirí ayí tñní e nání nímeámí nurfnáyí, ayí aga sípí imóníñípi yaríní. ⁷ “Jisasomí píraníñí oxídaneyí.” yaiwiarigfáyíné xwiríxí nímeniróná apimí dání ríxa rípaíwíñíñí meáararíñoí. Díxí womí xwiríxí mumé xe onikárínirí nerfnáyí, “Ayí apání yaríñoí.” searímíñí. Xwiríxí mumé amípi xe íwí onírápínirí nerfnáyí, “Ayí apání yaríñoí.” searímíñí. ⁸ E nerí aí seyíné wí e mepa nero sípí ikáríníro íwí rápeníro yaríñoí. Séríxímeáníñí imónigfáo aí apí e wikáraríñoí. ⁹ Goríxo áamá ríkíkíríó yarigfáyí xe xíoyá xwioxíyo opáwípoynirí síñwí mīwīñípa eníapi nání seyíné síní níjía mimónípa reñoí? Seyíné xerwíñí nímore yapíñíñí méwapíñípaní. Áamá íwí ninirí rípeánarigfáyíraní, wígí ñwíápimí íá xírarigfáyíraní, oxí wo apíxí wí tñní íwí inarigfáyíraní, oxí wo wíto tñní “íwí oinaiyí.” wimónarigfáyíraní, oxí wo wíto tñní iyí onarigfáyíraní, ¹⁰ íwí urápekíxearigfáyíraní, amípi wayáyo síñwí íwí wíñarigfáyíraní, iniigí xwé níñíro papíkí yarigfáyíraní, ikayíwí umeararigfáyíraní, majía níwikárímáná íwí uráparigfáyíraní, áamá e yarigfáyí wí Goríxo gí xwioxíyo xe onweápoynirí wí síñwí wíñínfá meníní. ¹¹ Xámí wiyíné apí bí yagfáyíné imóníñagíta aí Ámíná Jisasi Kiraisí tñní kwíyí negí ápo Goríxoyápi tñní egíípimí dání Goríxo segí yagfápi ríxa ígíáníñí seaeámorí siyíkwí mīñíñíyíné imóníñíxínirí

seaimixiri xwiýfá mayf imónigfáyfné imónffrixiniri seaimixiri enjirini.

“Ámá náomi dáni pí pí neróná Gorixomi seáyt e umepaxf imónijfpini époyi.” urijf nánirini.

¹² Seyfné re niyaiwiarijagfa aiwi “Pí pí ‘Oemini.’ nĩneaimónirfná anani epaxenerini.” niyaiwiarijagfa aiwi apimi nipimini dáni nanf seaimixipaxf mentini. Amipí nioni “Oemini.” nĩnimónirfná api anani nepaxoni aiwi wí nánini xe mijf nĩniga ouniri sijnwf winimfámani. ¹³ Ámá fwf inarigfa wí fwf wiwanijfyf yarigfapi nani re oyaiwipoyiniri, “Ananirini. Ámá nápi, ayf api nani menirani?” oyaiwipoyiniri ewayf ikaxf rĩpi rarigfarini, “Aiwá ayf agwú nánirini. Agwú eni ayf aiwá nánirini.” E rarigfapi nepa rinijagi aiwi Gorixo agwú tĩni aiwapi tĩni anipa imixinfarinini. E nerĩ aí amaéne fwf inanfwá nani menini. Ámináo wimónarijfpini yanfwá nani imónijwini. Ámináo eni ámá nápi nanf oimónfpoyiniri yarijfirini. ¹⁴ Gorixo sa negf Áminá Jisaso owiápfniĩmeaniri sijnf wimixijfmanĩ. Nene eni wiápfniĩmeanfwá nani xegf enj eánijfpimi dáni sijnf neaimixinfá enagi nani rarijfiri.

¹⁵ Seyfné Kiraisoyá sijikfpi imónigfáyfné enagi nani xfoya nápimi dáni seyfné bi bfnijf imónigfapi nani sni majfá rimónijoi? Ayinani nioni oyá nápimi dáni bfnijf imónijáoni niyónimi nuri apixf iyf ede dáni warigfa wimi nĩkumixinirfná “Ayf ananirini.” riyaiwiarijoi? Oweoi, wí e yaiwipaxf mentini. ¹⁶ Ámá apixf iyf ede dáni warigfimi kumixinigfa gijf gijf, ayf xĩ tĩni nawini nimóniro ná ayf ná bfnfnijf imónigfapi nani seyfné sni majfá rimónijoi? Bĩkwfyo dáni xwiýfá rĩpi “Ayau nĩkumixinirfná ná ayf ná bfnfnijf

imónigfírini.” nriñiri eániñagi nání searariñini. ¹⁷ E nerí aí áamá Ámináo tñni nawíni kumixinfiáyí o tñni nawíni nimóniróná kwíyí axípi tífífiáyí imónarigfáriní. ¹⁸ Áamá wí tñni fwi inariginiñi wáyí nero éfí úfrixini. Pí pí fwi áamá yarigfá wíniyí náomi bfaríwámini nero aí apíxí tñni fwi inarigfápi xegí bñ imónini. Náomi íñimi dání nero nání wiwaníñiyí xwirfá ikixenarigfáriní. ¹⁹⁻²⁰ Segí ná xixegfñi imónigfápi, ayí kwíyí Goríxoyápi nání —Api Goríxo síxí seamímóaná seaainíñipirini. Api nání segí wará aññiñí imónigfápi nání seyíné sñni majfá rimóniñoi? Goríxo Jisaso neaiñipimi dání ríxa bñiñí neaiñí enagi nání ríxa xíoyá imóniñwini. Sñni sewaníñiyínéyá mimóniñoi. Ayínáni seyíné segí nápimi dání pí pí neróná Goríxomi seáyí e umepaxí imóniñipini éfrixini.

7

Áamá meánigfífiáyí nání uríñí nánirini.

¹ Seyíné payí nearo yaríñí nigfápi nání áwaní bñ osearimini. Oyi, áamá apíxí bñ mímeapa nerífiáyí, ayí naní yaríñoi. ² E nñseariri aí fwi xixegfñi áamá inarigfápimi dání feapá seainipaxí enagi nání oxí woxí woxí díxí apíxí meari apíxí wíyí wíyí ení díxí oxí meániri éfrixini. ³ Apíxí wíyí “Gfí oxo fá onixirini.” nñsimónirfífi ná xiagwoxi ími xe fá xirífirixini. Oxí woxí “Gfí apíximí fá oxirimini.” nñsimónirfífi ná xiepíyí ení “Xe fá onixirini.” yaiwífirixini. ⁴ Xiagwoxi, ayí díxí nápi nání xiáwoximani. Díxí apíxí díxí nápi nání xifáirini. Xiepíyí ení, ayí díxí nápi nání xifáiyimani. Díxí oxo, ayí jíxiyá nápi nání xiáworini. ⁵ Ayínáni wiyagwí wiyagwí “fá oxirinaiyí.” nriñirífi ná arfá mé miní xixe “Oyi.” ríñisixini. Sfá aríñí Goríxomi

xwiyfá ririmf wiani nání xixe “Oweoi.” níríniríná, ayf ananíríní. E nisearírí aí sfá “ ‘Oweoi.’ orínaiyi.” yaiwífípi ríxa nórímáná enjáná ámí fá xírínfísixíní. Ayf rípi náníríní. Woxí woxí “Ámá wí tfiní fwf inanípi nání mihf minípa oemíní.” nísimónírí aí xixení apí emínírí nání eníf mtreánihagi nání Seteno ámá wí tfiní fwf inírí nání rírfpeáwinígínírí “Ámí fá xírínfísixíní.” seararíhíní. ⁶ “Sfá árínf Goríxomí ríxihf uríprí nání xixe ‘Oweoi.’ níríniróná, ayf ananíríní.” seararíhápí sekaxf e éfríxínírí mīseararíhíní. Nīseaimóníríná xe e éfríxínírí síhwf seanaríhíní. ⁷ “Ámá nfiní nioní apíxf mīmeapa enjáoní yapí nimóníríná, ayf ananíríní.” nimónaríní. E nerí aí Goríxo ámá o omí xixegfniyo wá nīwianírí nīwiiríná wíyo meánípa xó oimónífoyínírí wiirí wíyo mīmeánípa xó oimónífoyínírí wiirí eníf enagi nání seararíhíní.

⁸ Segf ámá síní mīmeánígfáyf tfiní apíxf aníyf tfiní nání rípi osearímíní. Ayf mīmeáníhjáoní yapí síní aníhí e nimóníróná nahf yaríhoí. ⁹ E nīsearírí aí rípi ení osearímíní. “Ámá wí tfiní fwf inaní nání mihf mīneainípa oyaneyí.” nīseaimónírí aí xixení apí yaníro nání eníf mīseaeánípa nerónáyf xe meánífríxíní. “Nīmeáníprí nání dhífpí nīwia nurínáyf, nahf mehagi nání xe meánífríxíní.” seararíhíní. ¹⁰ Ríxa meánígfáyfné nání hwf ikaxf rípi —Apí nioníyapí marfái, Ámínáo ríhípiní. Apí osearímíní. Apíxf meánígfíwa wígf oxowamí nīwárimí mupaní. ¹¹ E mepa nerí nīwárimí nurínáyf, ámí oxf mīmeání kíkífa hweáfríxíní. “Kíkífa ohweámíní.” mīwimónípa nerínáyf, ámí xiagwo tfiní kumíxínífríxíní. Xiagwowa ení wígf apíxíwamí emí mīmopa éfríxíní.

¹² Ámá xamíhí wíníyfné xwiyfá rípi —Apí

Ámináo rihpimant. Nioniyápirini. Apí eni osearimini. Ámináomi dñj wkwíronjyí woxi apixí dñj m+wikwíronj wí rimeániñáná í sini “Anani meániñáom+ni omeáni+mini.” niwimóniríná xiagwoxi ími emi m+mopa éirixini. ¹³ Apixí Ámináomi dñj wkwíronjixi, oxí dñj m+wikwíronj womi meániñixi enánáyí, o sini “Gí apixí meanjáí tñni anñj onweámini.” niwimóniríná omi niwárim+ni mupa éirixini. ¹⁴ Ayí r+pi náni rarini. Oxí Ámináomi dñj m+wikwíronj wo arige nerí Gorixoyá wo imónipaxirini? Ayí xegí xiepí dñj wkwíronj tñni nawini nemerihpimi dáni Gorixomi dñj niwkwírori áamá xfoyá wo imónipaxirini. Apixí dñj m+wikwíronj wí eni xegí xiagwo, dñj wkwíronjo tñni nawini nemerihpimi dáni áamá Gorixoyá wí imónipaxirini. Apí mepa nero pñni niwiárim+ni nurónáyí, segí niaíwí Gorixoyá wí mimóní oyá siñwíyo dáni piaxtñnj eániñfáyí imónipirixini. Nioni seararñápi xixeni nerfnáyí, oyá imónipiríarini. ¹⁵ E ni+seariri aí Gorixomi dñj m+wikwíronj meániñfíio “Gí apixí Gorixomi dñj wkwíronj rími niwárim+ni oumini.” niwimóniríná xiepíxi xe pñni niwiárim+ni onuniri siñwí winfirixini. Dñj m+wikwíronj meániñfíí “Gí oxí Gorixomi dñj wkwíronj romi niwárim+ni oumini.” niwimóniríná xiagwoxi xe pñni niwiárim+ni onuniri siñwí winfirixini. Niseawárim+ni ugíáyíné sini áxenwarí iníñfáyí yapí mimóniñoi. Gorixo niwayiróniro ñweáirixiniri nánipí ríxa wéyo fá neaumirihene enagí náni rarini. ¹⁶ Oxí dñj m+wikwíronj womi xiepíxi, jíxi díxi oxomi pñni niwiáripa nerí o tñni niñwearíná siñwepíñgí niwirihpimi dáni wierkiemearíarani? Miwierkiemeapa eríarani? Jíxi majíarini. Apixí dñj

m̄iwikw̄f̄ronj̄f̄ w̄im̄i xiagwoxi, joxī enī í t̄f̄nī nīj̄w̄earf̄ná s̄īj̄wep̄iḡf̄ nīwir̄īj̄p̄imī d̄ánī wier̄f̄kiemearf̄ar̄f̄anī? M̄iwier̄f̄kiemeapā er̄f̄ar̄f̄anī? Joxī enī maj̄f̄ar̄inī. Aȳin̄ánī seḡf̄ ámá Gor̄ixomī d̄īj̄f̄ m̄iwikw̄f̄roḡf̄á meán̄iḡf̄áyo nīw̄ar̄imī mupā éf̄r̄ix̄inīr̄ī searar̄īj̄nī.

“Seḡf̄ imónf̄r̄ix̄inīr̄ī yan̄f̄ sead̄im̄ix̄īj̄p̄ī imónf̄r̄ix̄inī.” ur̄īj̄f̄ n̄ánīr̄inī.

¹⁷ Seyf̄né wox̄inī wox̄inī Ámin̄á Gor̄ixō aȳf̄ x̄ixeḡf̄nī ap̄ī ap̄ī e imónf̄r̄ix̄inīr̄ī yan̄f̄ sead̄im̄ix̄īj̄p̄ī, o aȳf̄ nion̄iyá̄ ámá oimónf̄poȳinīr̄ī wéyō f̄á seaum̄ir̄aná imón̄iḡf̄ap̄ī ax̄f̄ ap̄inī “Xe oimón̄im̄inī.” nīyaiwiro imónf̄r̄ix̄inī. Gor̄ixoyá̄ s̄iyik̄f̄ nimón̄īr̄ī amī ḡim̄ī ŋweaḡf̄á nīyonī sekax̄f̄ ax̄f̄p̄ī ur̄imear̄īj̄ar̄inī. ¹⁸ Seḡf̄ȳf̄ wo Judayō en̄aḡī n̄ánī iȳf̄ s̄f̄m̄f̄ s̄f̄ō wákwin̄īj̄áná Gor̄ixō o ámá nion̄iyá̄ oimón̄īr̄ī wéyō f̄á num̄ir̄ir̄f̄náȳf̄, ámá o “Iȳf̄ s̄f̄m̄f̄ s̄f̄ō wákwin̄īj̄p̄ī ar̄ige ner̄ī yo nīyimīnīr̄éinī?” nīyaiwipā éw̄inīḡinī. Seḡf̄ȳf̄ wo iȳf̄ s̄f̄m̄f̄ s̄f̄ō m̄iwákwin̄īj̄áná Gor̄ixō nion̄iyá̄ oimón̄īr̄ī wéyō f̄á num̄ir̄ir̄f̄náȳf̄, ámá o Judaȳf̄ won̄f̄n̄īj̄f̄ oimón̄im̄inīr̄ī iȳf̄ s̄f̄m̄f̄ s̄f̄ō m̄iwákwin̄īpā éw̄inīḡinī.

¹⁹ Aȳf̄ rip̄ī n̄ánīr̄inī. Iȳf̄ s̄f̄m̄f̄ s̄f̄ō m̄iwákwin̄īr̄f̄n̄ar̄anī, m̄iwákwin̄īpā ner̄f̄n̄ar̄anī, Gor̄ixoyá̄ s̄īj̄w̄f̄yō d̄ánī ná ayō mimón̄inī. Oyá̄ s̄īj̄w̄f̄yō d̄ánī “Ná ayō imón̄inī.” yaiwiar̄īj̄p̄ī, aȳf̄ sekax̄f̄ x̄f̄ō r̄īj̄p̄imī x̄f̄dar̄iḡf̄ap̄inīr̄inī.

²⁰ Aȳin̄ánī ámá wox̄inī wox̄inī, seyf̄né Gor̄ixō ámá nion̄iyá̄ oimónf̄poȳinīr̄ī wéyō f̄á seaum̄ir̄aná pí pí x̄ixeḡf̄nī imón̄iḡf̄ap̄ī xe ap̄inī nimón̄īro ŋweáf̄r̄ix̄inī.

²¹ Wox̄ī Gor̄ixō ámá nion̄iyá̄ oimón̄īr̄ī wéyō f̄á rum̄ir̄aná ámá woyá̄ x̄in̄áix̄f̄nīj̄f̄ nimón̄īr̄ī om̄īj̄f̄ wīiar̄īj̄ox̄ī nimón̄ir̄f̄náȳf̄, udud̄f̄ b̄ī mir̄īnīpā ner̄ī “Nionī s̄inī ax̄f̄ ap̄inī nimón̄ir̄f̄ná, aȳf̄ anan̄īr̄inī.” yaiw̄īr̄ix̄inī. E ner̄ī

ái xínáíxíñíñí nimóníri omíñí wíiaríñoxí áamá áxeñwarí miníğáíyíñíñí imónípaxí eñánáyí, ananí xínáíxíñíñí nimóníri omíñí wíiaríñípi píní níwíaríri kikiíá úírixiñí. ²² Xínáíxíñíñí nimóníri omíñí wíiaríñoxí, ayí rípi nání “Ududí bí miríñipaní.” ríraríñíñí. Gíyí Ámíná Goríxo áamá nioníyá oimónípoyníri wéyo íá umíráná áamá wíyá xínáíwáníñí nimóníro omíñí wíiaríğáíyí eñánáyí, ayí siní apí imóníñagíá aí Goríxo ríxa gwí roayíroñíyíriñí. Gíyí Ámínáo áamá nioníyá oimónípoyníri wéyo íá umíráná áxeñwarí miníğáíyí eñánáyí, ayí xíó wimónaríñípi epíríá nání xegí xínáíwáníñí omíñí wíiaríğáíyí imóníñagíá nání “Ududí miríñipaní.” seararíñíñí. ²³ Jisaso neaiñípiñí dání Ámínáo bíñíñí niseairí gwí searoayíroñí eñagí nání áamá wíyíyá xínáíwayíñéníñí mimónípa éfírixiñí. ²⁴ Gí níríxímeáníñí imóníğáíyíñé, Goríxo áamá nioníyá oimónípoyníri wéyo íá seaumíráná pí pí xíxegíñí imóníğáípi o xegí síñwíyo dání apíñí imóníírixiñí.

Ámá míméáníğáíyí nání uríñí náníriñí.

²⁵ Seyíné áamá siní míméáníğáíyí nání payí nearí yaríñí nigíápi nání Ámínáo sekaxí bí míníriñí aiwí nioní —Nioní Ámínáo wá níníwianíri niñípiñí dání xwíyíá dñí uñwírárípaxí imóníñípi seararíñáoníriñí. Nioní gí dñíyo dání bí osearímíñí. ²⁶ Xeaníñí neáímeámíñí yaríñípi ríxa neáímeaaríñí eñagí nání nioní dñí re moaríñíñí, “Ámá agwí pí pí imónaríğápa aníñí axípi e imóníírixiñí. ‘E neríñáyí, ayí naníriñí.’ nimónaríñí.” Nioní dñí e moaríñíñí. ²⁷ Woxí ríxa apíxí meañoxí eñánáyí, “Ímí aríge wárimíñíréñí?” níyáiwirí mepaní. Woxí apíxí míméañoxí eñánáyí, “Apíxí aríge nerí meámíñíréñí?” níyáiwirí mepaní.

²⁸ E niseariri aí woxí apixí nimearíná ayí íwí bí miyarinini. Apiyáixi ení oxí nimeániríná ayí íwí bí miyarinini. E nerí aí xeaniní meánigfáyí sini xwá tfo ɣweanáná wímeanfápi seameaniginiri seararinini.

²⁹ Gí nrixímeáyíné, e niseariríná rirpininí seararinini, “Jisaso weapinfáyi nání rixa aɣwi ayo eɣagi nání ámá apixí rixa meagfáyíné re nimóniro éfrixini. Apixí mayowa áxeɣwarí minipa nero nání ‘Gorixo wimónarinipini oemini.’ niyaiwiro yarigfáwa yapí nimóniro éfrixini. ³⁰ Ámixfá yarigfáyíné ámixfá miyarigfáyí yapí nimóniro éfrixini. Diní nífá seainariníyíné diní nífá mwinariníyí yapí nimóniro éfrixini. Amipí bí nero tígfáyíné amipí mayíyí yapí nimóniro éfrixini.

³¹ Omíní neríná amipí xwá tfo weɣipimi dání omíní yarigfáyíné ámá api nání wí ududí mwinarinigfáyí yapí nimóniro éfrixini.” Amipí agwí ríná xwá ririmí eɣíyí imóninípa aniní imóninfá menini. Xegí bí imóninfá nání aɣwi ayo eɣagi nání seararinini. ³² “Amipí ayá wí nání ududí mirinipa oépoyí.” nanimóniri nání seararinini. Ámá apixí mimeagfáyí Ámináo nioni yarínápi nání yayí owininiri nání o yayí winipaxí imóninipini nání diní nimóá warigfáriní. ³³ E nerí aí ámá apixí meagfáyí “Gí apixí yayí owininiri nání arige eminiréini?” niyaiwiro api nání diní nimóá nuro ³⁴ diní bí biaú fá xirarigfáriní. Apixí sini oxí mimeánigfíwa tñi apiyáíwa tñi íwa wí wí re yaiwiarinirini, “Níini gí nápi tñi dinípi tñi siyikwí mininí Ámináo gí ámá e oimónipoyiniri wimónarinipini tñi xixeni oimónimini.” niyaiwiri o nání wiipaxí imóninipini nánini diní moarinirini. E nerí aí apixí rixa oxí meánigfíwa wí wí axípi e yarínímaní. “Gí oxo yayí owininiri nání arige eminiréini?” niyaiwiri xwá tfo

dánì imónìḡṡpì nánì dḡḡf nìmóá warìḡṡrìní. ³⁵ Nionì seararìḡṡpì naḡf oniinìrì m̀seararìḡṡnì. Sewanìḡṡyíné nìx́d̀r̀fná naḡf oseainìrì seararìḡṡnì. Nionì áxewar̀f oseaimìrìrì m̀rarìḡṡnì. Seýné naḡf imónìḡṡpìní nero amìpì pí pí imónìḡṡpì nánì m̀m̀wíáíkt̄ m̀seainìpa yarfná “Ám̀náo wimónarìḡṡpìní oyaneyì.” ǹyáiwiro oépoyinìrì nánì seararìḡṡnì.

³⁶ Ámá go go “Apìyá nionì nánì r̀xìḡḡf nurìyig̀fìmì ǹp̀kwìnì m̀wikárarìḡṡnì.” ǹyáiwirfnáyf, í xwé nimónìrì r̀xa meapax́f imónìḡṡḡṡ sḡḡẃf wìnìrì “Ímì r̀xa omeám̀nì.” ǹyáiwirì m̀ḡḡf nìnìrì nánì “Kikifá b̀ epaxonìmanì.” yáiwìnìrì nerfnáyf, xe o xeǵf wimónarìḡṡpì nerì ím̀t̄ omeanì. E nerfná, ayf s̀pì b̀ m̀yarinì. Ananìr̀nì. ³⁷ E nerì aíf go go “Ná b̀nì apì oemìnì.” r̀nìḡṡpì nánì dḡḡf s̀x́f ínìrì f̀epá winìpax́f imónìḡṡpì xe m̀ḡḡf onìnìrìrì mimónìpa erì xewanìḡo xeǵf dḡḡfyo dánì “Apìyá nionì nánì r̀xìḡḡf nurìyig̀fì kikifá oḡweanì.” yáiwirì nerfnáyf, ayf naḡf yarìnì. ³⁸ Aỳnánì ámá apìx́f xeǵf r̀xìḡḡf wurìyig̀fìmì ǹmearfná, ayf naḡf yarìnì. Ámá apìx́f xeǵf r̀xìḡḡf wurìyig̀fìmì m̀meapa nerfná, ayf enì naḡf nerì seáyì e imónìḡṡpì yarìnì.

³⁹ Apìx́f wíyá oxo s̀nì m̀pé ḡweanáná anìḡṡf re yáiwíwìḡṡnì, “Oyá ap̀x̀nì rimónìḡṡnì?” yáiwíwìḡṡnì. E nerì aíf xeǵf oxo r̀xa ǹperfnáyf, s̀nì om̀t̄ m̀meánf “Go gom̀t̄ omeánìm̀nì?” ǹwimónìr̀fná, ananì meánf̀wìḡṡnì. E nerì aíf ámá s̀p̀fá imónìḡṡf wom̀t̄ m̀meánf̄ Jisaso t̀nì ikárìḡṡfáyf wom̀nì meánf̀wìḡṡnì. ⁴⁰ Ámì ǹmeánìr̀fná, ananì enḡḡṡf aiwì nionì ḡf dḡḡf ayf r̀p̀t̄ nimónarìnì, “Í ámì m̀meánf̄ s̀nì anìḡṡf apìx́f aǹt̄ ǹḡwearfnáyf, yayf ox́f t̀nì ǹḡwearfná wiǹǹf̀apim̀t̄ seáyì e imónìḡṡpì

winínfáríní.” nimónaríní. “Nioní ení Goríxoyá kwíyí tǵáonírǵaní?” níyáiwirí seararíní.

8

Naywí mimóní ǵwǵápi nání rǵdiyowá inǵǵpi nání urǵǵ náníríní.

¹ Seyíné payí nearo naywí ámá wigí mimóní ǵwǵá imónǵǵpi nání rǵdiyowá yarǵǵápi nání yarǵǵí nigǵápi nání bǵ osearímíní. Ayí neparíní. Seyíné rǵwamǵǵ nearo nǵrǵǵápa Jisasomí dǵǵ wǵkwíroǵwaéne nǵnenení rǵxa nǵǵá imónǵwaéneríní. Ayí nepa imónǵǵǵi aiwí rǵpi osearímíní. Ámá “Rǵxa nǵǵá imónǵáonírǵaní?” nǵwimónírǵná, dǵǵ apimí dání wárǵxa imónarǵǵáríní. E nerí aí ámá wíyo dǵǵ sǵpí nǵwirí arǵrá nǵwirǵná apimí dání Jisasoyá sǵyikí imónǵwaéne sǵkǵkí ámí bǵ eámǵxǵnarǵwáríní. ² None go go “Amǵpí bǵ nání rǵxa nǵǵá imónǵáonírǵaní?” níyáiwínǵrǵnáyí, nǵǵá Goríxo “Ámá nǵnǵ e oimónǵpoyí.” wimónarǵǵpi tǵnǵ sǵnǵ xǵxení wí mimónǵǵoríní. ³ E nerí aí go go “Nǵǵá imónǵáonírǵaní?” mǵyáiwíní Goríxomí dǵǵ sǵxǵ nuyírǵnáyí, Goríxo “Ámá o nionǵyá imónǵǵ wǵrǵaní?” yáiwíní. ⁴ Ayǵnání ǵǵwí ámá wí wigí ǵwǵápi nání rǵdiyowá nemáná ámí makerǵá imǵxarǵná Jisasoyá imónǵǵáyǵné bǵ nero narǵǵápi nání rǵpi osearímíní. Nene nǵǵáríní. Xwǵá tǵyo mimóní ǵwǵápi obaxǵ ǵǵǵi aiwí bǵ nepaxǵǵ imónǵǵpǵmaní. Nǵpǵnǵ nepa ǵwǵá mipǵmónǵǵpǵríní. ǵwǵá nepa imónǵǵpǵ, ayí ná woní Goríxoníríní. ⁵ Ámá wí re rarǵǵáríní, “ǵwǵá rǵpi anǵnamí dánǵpǵríní.” Wí “Xwǵárímí dánǵpǵríní.” rarǵǵáríní. ǵwǵá rarǵǵá apí bǵ “Nepa ǵwǵá imónǵnǵ.” rǵnǵǵpǵríní. Bǵ “Kwíyí seáyí e imónǵǵ tǵǵríní.” rǵnǵǵpǵríní. Apí apí obaxǵ ayá wí imónǵǵǵi aiwí

⁶ nene nánì ḡwǎ́ imónìḡǎpì, ayí ná wonì Gorìxorinì. O negí áporinì. Amìpí nánì mǎkǎ́ ikinjorinì. Ámá xfo nánì imónìḡwaéne ayí onìrìrì. Nene nánì seáyì e imónìḡǎpì enì “Pírìrì?” marǎ́, ayí ná wonì Áminá Jisasì Kiraisorinì. Omì dánì Gorìxo amìpí nǎnì imìxìrì sḡḡ nene imónìḡwápì neaimìxìrì enjorinì.

⁷ E nerì aí ámá Jisasomì dḡḡ wǎkwǎroarìḡǎyí nǎnì nḡǎ́ apì nimónìro “Negí ḡwǎ́ xǎdagwápì ná mǎkǎ́ mayí imónìḡǎpìrǎfani?” yaiwiarìḡǎmanì. Segǎyí wí Jisasomì sḡnì dḡḡ mǎwǎkwǎró nerǎ́nǎ wigí ḡwǎ́pì ǎ́ nìxìra nǎwǎǎsánǎ yarìḡǎyí enjǎ́ nánì mimónǎ́ ḡwǎ́pì nánì ḡǎwǎ́ rìdìyowǎ́ inǎ́pì nǎnìrónǎ́ “Ayí ḡǎwǎ́ ḡwǎ́ imónìḡǎpì nánì rìdìyowǎ́ éǎpì rǎ́ narìḡḡnì?” nǎyaiwiro wigí dḡḡ pǎwǎ́nḡḡ imónìḡǎpimì dánì “Nǎpǎkwǎnì mǎyarìḡḡnì.” nǎyaiwiro nánì apimì dánì piǎxǎ́ nǎweánìrì udunarìḡḡrìrì. ⁸ E nerì aiwǎ́ aiwǎ́ mǎnìpa yarìḡwápimì dánìranì, narìḡwápimì dánìranì, Gorìxo neamímìnarìḡḡmanì. Mǎnìpa nerǎ́nǎ oyǎ́ sḡḡwǎ́yo dánì sḡyikwǎ́pianénìḡḡ imónarìḡwǎ́manì. Nǎnìrǎ́nǎ́ enì oyǎ́ sḡḡwǎ́yo dánì seáyì e imónarìḡwǎ́manì. ⁹ E nerì aí ámá Jisasomì dḡḡ nǎwǎkwǎ́roro aí wigí dḡḡ yóǎ́nḡḡ mimónìḡǎyí wiyǎ́né ananì nǎpǎxǎ́ imónìḡǎpì narìḡǎǎ́ nǎseanìro nánì ayí enì nǎnìmánǎ́ “Nǎpǎkwǎnì mimónìḡǎpì rǎ́ éwǎ́nì?” nǎyaiwirìḡǎpimì dánì óreámioapǎ́rìxìrìrì dḡḡ tǎ́nì nǎ́rìxìrì. ¹⁰ Ámá Jisasomì dḡḡ nǎwǎkwǎ́roro aiwǎ́ sḡnì dḡḡ yóǎ́nḡḡ mimónìḡǎyí segǎ́ ámá “ḡwǎ́ rǎ́nḡḡ rǎ́pì ná mǎkǎ́ mayǎ́rìrì.” yaiwiarìḡḡ wo ḡwǎ́ imónìḡǎ́ apì nánì anǎ́ rìdìyowǎ́ yarìḡǎ́wǎ́mì nǎḡweámánǎ́ aiwǎ́ rìdìyowǎ́ éǎpì narìḡǎǎ́ nǎwǎ́nìrónǎ́ “Nene enì ananì nǎpǎxenerǎ́nì?” nǎyaiwinìro enǎ́ sǎ́xǎ́ nínìmánǎ́ nǎpǎ́róì. ¹¹ Rǎ́xa nǎnìro wigí xwioxǎ́yo dánì wǎ́

míwókípa nerí udunána re searímííni, “Seyínéyá níjǎ́ imóníǎ́pimi dání síní yóńńǎ́ mimóníǎ́ tíyí —Ayí segí séríxímeánǎ́ imóníǎ́yíríni. Kiraiso upeíńyíríni. Ámá ayí seyíné níjǎ́ nimóníro ‘Pí pí ńwǎ́ ámá mewegǎ́ nepa mimóníni.’ yaiwiaríǎ́pimi dání ríxa xwírǎ́ ikíxenáo.” searímííni. ¹² Ayínáni nene negí níríxímeá dǎ́ń síní yóń mimóníǎ́yo sípí e wikárirane ayí wigí dǎ́ń “Apí neranéná nípíkwiní míyaríńwini.” yaiwinaríǎ́pimi wiaíkirane neríńpimi dání Kiraisomí ení sípí wikáraríńwini. ¹³ Ayínáni nioní ǎ́wǎ́ naríńpimi dání ǎ́ níríxímeá imóníǎ́yí óréámioapaxí enánáyí, ayí nóréámioaro uduníńǎ́ńí nioní aga ná rǎ́wǎ́yo dání aiwí ámí ǎ́wǎ́ bí nímǎ́mani.

9

“Wǎ́ wurímeiaríńwáone nísearípípxípi Poroní wí searípíńámani.” uríńǎ́ nánííni.

¹ “O áxeńwarí iníńoríni.” ríńiaiwiaríńǎ́? “Jisasoyá wǎ́ wurímeiaríń wó mimóníni.” ríńiaiwiaríńǎ́? “O negí Ámíná Jisasomí síńwǎ́ míwíńńoríni.” ríńiaiwiaríńǎ́? “O Ámínáo nání wǎ́ neararíńpimi dání dǎ́ń wíkwríńwáéne meníni.” ríyaiwinaríńǎ́?

² “Poró Jisasoyá wǎ́ wurímeiaríń wómani.” níaiwiaríǎ́yí wí enánáyí aí seyíné anípxí nioní wǎ́ wurímeiaríń imóníńpí nání “Ríxa xíxení níjǎ́ imóníńǎ́.” nímonaríni. Poroní wǎ́ searána seyíné ríxa Goríxo tńí nawíní ikáriníǎ́yí nímoníńpimi dání ámáyo áwaní réníń uraríńǎ́, “O nepa Jisasoyá wǎ́ wurímeiaríń wóńí.” uraríńǎ́.

³ Ámá páiríń níaríǎ́pí wiaíkímíńí nání rípi nura waríńaríni, ⁴ “Jisasoyá wǎ́ wurímeiaríńwáone nání re níneaíwiro ríraríńǎ́, ‘Awa yaríǎ́pí nání níǎ́wǎ́

nání wayfá iniḡf nīro aiwá nīro epaxf mimóniḡoi.' nīneaiaiwirowi rīrarīḡoi? ⁵ 'Wáf wurīmeiarīḡfá wfa tñi Ám+náomī xogwáowa tñi Pitao tñi awa apīxí nīmearo apīxí tñi nawíni emearīḡfápa Porowa axfpi wí e epaxf mimóniḡoi.' nīneaiaiwirowi rīrarīḡoi? ⁶ Apī nīyaiwirowi rīrarīḡoi? Rfminī rīpi nīyaiwirowi rīrarīḡoi? 'Wáf wurīmeiarīḡfá wfa wigf nīgwf omiḡf pñi wiárīpaxf aiwí Poro tñi Banabaso tñi awaúni aiwá nīpīsi nání nīgwf omiḡf yarīḡfīpi pñi wiárīpaxf mimóniḡoi.' nīyeaiwirowi rīrarīḡoi? ⁷ Simiḡf wīnarīḡfá ámá wo mīxí onīpoyinīri wirīmeáf ḡiyf rīxa eḡf nīmeámáná wiwanīḡf upfrowárīnarīḡfárīni? Oweoi, wí e epaxf menīni. Ámá ḡiyf aiwá omiḡf nurīmáná mīmianf yarīḡfárīni? Oweoi, apī enī wí epaxf menīni. Ámá ḡiyf burīmákau nīmeróná wiwanīḡfīyf amīḡf mīnīpa yarīḡfárīni? Oweoi, apī enī wí epaxf menīni. ⁸ Nionī ámá dīḡf moarīḡfápimīni nīxídrī rīa rarīḡfīni? Oweoi, ḡwf ikaxf Moseso nīrīri eaḡfīpimī dání enī axfpi e rīnīni. ⁹ Apimī dání re nīrīnīri eánīni, 'Burīmákau tñi witf aiwá exwexwīmī nerfná bī mīnīpa oenīri maḡf gwf mījārīpanī.' nīrīnīri eánīḡfīpi 'Gorīxo burīmákau nánīni dīḡf nīmori rīḡfīrīni.' rīseaimónarīni? ¹⁰ 'Ayf ámaéne nánī enī dīḡf nīmori mīrīpa eḡfīrīni?' mīseaimónīpa reḡoi? Oyi, ayf ámaéne nánī enī rīḡfīrīni. Moseso ámá aiwá iwífa urīpīrī nánī xwífa yunf níkwíxéa warīḡfáyf tñi aiwá yóf eáná miarīḡfáyf tñi nñi nawíni wigf bī nīpīrīfa nánī dīḡf níkwīmoro éfrixīnīri e rárīḡfīrīni. ¹¹ Wáf wurīmeiarīḡwáone xwīyfá Gorīxoyāpī nīsearīrīfná aiwá iwífanīḡf seaurarīḡagwí aī re rīseaimónarīni, 'Aiwá iwífanīḡf neaurarīḡfápimī dání bī nīmīro aiwá nīpīrī nánī nīnearāpīrónáyfrāni, aikf yīnīpīrī nánī nīnearāpīrónáyfrāni, ayf maḡf

mīyarīŋoi.’ rīseaimónarīni? ¹² ‘Ámá wí ananī nīsearāpiro nīpaxí eŋánáyí, ayí none aŋīpaxírinī.’ nimónarīni.” rarīŋárīni.

E nerī aí none nīsearāpīpaxí imónīŋīpī mīsearāpīŋwárīni. Ámá xwīyíá yayí neainīpaxí uraríná “Amīpí wí nearápanīro nánī ríá yarīŋoi?” nīyaiwiro dīŋí mīwīkwíropa epírīxīnīrī nīsearāpīpaxí nimónīrane aí wí mīsearāpí dīwí ikeamónīŋwápimī xwámámí wīŋwárīni. ¹³ Ámá amīpí aŋí rīdīyowá yarīgíiwámī ínīmī eŋíyo mearīgíáwa aiwá nīpírī nánī iwámī wenīpī mearīgíápī nánī seyíné nījía mimónīpa reŋoi? Ámá nanwí Gorīxo nánī nīmeámī báná rīdīyowá wīarīgíáwa rīdīyowá wííápī bī nīmearo narīgíápī nánī enī seyíné nījía mimónīpa reŋoi? ¹⁴ Axípi Áminá Jisaso sekaxí re rīŋírīni, “Ámá xwīyíá yayí seainīpaxípi wáí nurīmeiarīgíáwa apimī dánī aiwá nīpírī nánī meáírīxīni.” ¹⁵ Ámínáo sekaxí e rīŋí aí nionī seyíné tíni nīŋwearíná wí mīsearāpí nerī agwī enī apī bī nionī oniápīpoyīnīrī payí nearī mīseamónaparīŋīni. Ayí rīpī nánī seararīŋīni. Nionī aiwá nīsearāpírī mīnī nerī néra uŋápī nánī mīxí meakínīnarīŋápī ámá wo aiwá nīniapíríná nīsaŋionwírārīnīgīnīrī nánī “Nionī xámī péimīgīni.” nimónarīni. ¹⁶ Aría nīpoyí. Nionī xwīyíá yayí neainīpaxípi wáí nīsearíríná Gorīxo e éwīnīgīnīrī sekaxí nīrowárenapīŋí eŋagī nánī e yarīŋápī nánī nīwanīŋonī mīxí meakínīnīpaxí wí menīni. Nionī Gorīxo e éwīnīgīnīrī nīrowárenapīŋípi mepa nerínáyí, sía wí nionī majía nórīpaxírinī. ¹⁷ Gí dīŋí tíni “Wáí ourīmemīni.” nīnimónīrī sīŋwírīyí, “Gorīxo yayí nimopaxípi emīnīrī yarīŋīni.” rīpaxírinī. Gí dīŋí tíni “Wáí ourīmemīni.” mīnimóní Gorīxo sekaxí nīrowárenapīŋí eŋagī nánī nerínáyí, arige

n̄iyaiwiri “O yayí nimopaxípi yariñini.” r̄imf̄ini?
¹⁸ Ayínáni pípimi d̄áni nioni yayí nimopaxíriñi? Nioni
 ámayo xwiyíá yayí neainipaxípi wáí nuríríná apimi
 d̄áni urápi paxí imóniñípi murápi pa neríñiyo d̄áni yayí
 nimopaxí imóniñípi yariñini.

“*Ámá pí pí imóniñí ḡápa nioni eni imónariñáriñi.*”
 uríñi n̄aniñini.

¹⁹ Nioni nepa ámá womi x̄ináníníñí nimóniri
 omiñí wiiariñáoni menagi aí ámá ayá wí Jisasomi
 oxí d̄í poyiniri n̄ani nioni ḡí d̄iñiyo d̄áni ámá n̄iyíyá
 x̄ináníníñí nimóniri omiñí wiiariñáoni imóniñini.
²⁰ Nioni ḡí Judayí t̄ini n̄iñwearíná Jisasomi d̄iñí
 owíkw̄rópoyiniri ayíñiñí nimóniri yariñáriñi. ñwí
 ikaxí r̄iniñípiimi ñwíá m̄ixewiráriniñáoni aiwi ḡí
 Judayí apimi ñwíá xewiráriniñíyá t̄ini nawíni
 n̄iñwearíná, “Nioni aríge yaríná ayí Jisasomi d̄iñí
 wíkw̄rópíráoi.” n̄iyaiwiri n̄ani nioni eni apimi ñwíá
 xewiráriniñáoni imónariñáriñi. ²¹ Ḡí Judayí t̄ini
 n̄iñwearíná ayíñiñí nimóniri aiwi ámá Goríxoyá ñwí
 ikaxí r̄iniñípiimi ñwíá m̄ixewiráriniñíyá t̄ini nawíni
 n̄iñwearíná, ayí Jisasomi d̄iñí wíkw̄rópíri x̄iniñi nioni
 eni ñwíá m̄ixewiráriniñáoni imónariñáriñi. Nioni
 ñwí ikaxí r̄iniñípiimi m̄ixí d̄í neri maríái, Kiraiso
 r̄iñípiimi x̄ídaríñáoni enagi n̄ani rariñini. ²² Nioni
 ámá ení samíñí wegíyá t̄ini nawíni n̄iñwearíná ayí
 Jisasomi d̄iñí wíkw̄rópíri n̄ani nioni eni ení samíñí
 niwenoni nimóniri uréwapi yariñáriñi. Ámá n̄ini wíyo
 eríkiemeáim̄iñiñi ayí pí pí imóniñí ḡápa nioni eni
 axípi e imónariñáriñi. ²³ Nioni api n̄ipiñi yariñápi,
 ayí r̄ipi n̄ani yariñáriñi. Xwiyíá yayí neainipaxí
 imóniñípi uráná aríá n̄ipiñi n̄ani yariñáriñi. Xwiyíá

apí á máyo naní wimíxaríngípmí nioní ení onímeanírí e yaríngáríní.

“Goríxo yayí neaimoníwíníngínírí Jisasomí píraníngí ouxfídaneyí.” uríngí náníríní.

²⁴ Á má yamíyamúróníngí inaríngíáyí níní aníní nero aí ná woní, múróo xíto díngí níyáiwírí níyírí meaaríngípmí nání seyíné níngí mimónípa reñoí? Ayínání seyíné ení Jisasomí níxfídíróná yamíyamúróníngí nero xámí rémoaríngíápáníngí éfríxíní. ²⁵ Á má re yaiwiaríngíáyí, “Ní fá xixegíní yaníro nání awí eánaríngíe nání nurí wíníyo múróímíngíní.” yaiwiaríngíáyí wiwaníngíyí ení s+xí ímíxínáníro nání pí pí míngí winaríngípmí arfá níkeamoro ení s+xí eámíxínaríngíáríní. E yaríngíáyí urí ímíxínípmí ímóníngípmí bí meaaníro nání yaríngagí fá aí nene urí ímíxínípmí mimóníngípmí meaanírane nání yaríngwíní. ²⁶ Ayínání nioní Jisasomí níxfídíróná yamíyamúróníngíngí nínírí íríní xíxeni waríngáríní. Wé neáníróná xíxeni eaaríngáoníríní. ²⁷ Níwaníngoní ení s+xí oímíxínímínírí nání náoní iwaníngíngí eánírí pí pí nioní míngí ninaríngípmí arfá oíkeamómínírí nání iwaníngíngí eánírí yaríngáríní. Ayí rípmí nání e yaríngáríní. Nioní á má wíyo wáf re nuríméísáná, “Kíraisomí níxfídíróná yamíyamúróníngíngí níníro xídfífríxíní.” nuríméísáná enáná Goríxo “Ayí tíní yamíngíyí mimóníngíní.” níríníngínírí e yaríngáríní.

10

“Sípí Judayeneyá nearfawéyí yagí fápa mepa éwaníngíní.” uríngí náníríní.

¹ Gf niri xí meáyí né, negf neárfawéyí yagfápi nání dñf mopfí nání bí osearimíni. Ayf níni Moseso Isipiyf añfyo dání nñwirimeámi nurfná agwf Gorixo nipemeámi úwínigíníri tñfípimí sñmanwfyónñf íními nñweámáná númi wagfáríni. Nfni ení ipí Ragf rñjoyí rññfñwá nñxeróná midimídání eadñkiowáríññáná áwíními nñxéa ugfawixíni. ² Nfni agwfípimí sñmanwfyónñf nñweaxa uro ipíwámi xero neróná Moseso tñni nawíni aní níkaríññiro néra ugfawixíni. ³ Aiwá mayf e nemeróná aiwá maná rññfñf Gorixoyá kwíyfyo dání imónñfñf ayf níni nñga wagfáríni. ⁴ Inígf mayf e nemeróná Gorixoyá kwíyfyo dání sñmñfñf meañú ayf níni nagfáríni. Sñjá inígf sñmñfñf meaago —O wíñyf úfámí númi emeagoríni. O, ayf Kiraiso nání rarññíni. ⁵ E nerñfñf aiwí ayf nápi yarígfápi nání Gorixo wíkf nñwóníri ámá dñfñf meañe dání amí amí opépoyíññíri nñwíkára wagfáríni.

⁶ Ayf amípi apí apí néra nuróná pegfápimí dání nene nání sñwepígf neainíni. Ayf sipí imónñfñf nání mñfñf inagfápa nene ení axípi mñfñf minípa éwanígníri sñwepígf neainíni. ⁷ Ayf wí wígf ñwáfápimí nñxídiróná Bíkwíyo dání re nññíñíri eánñfñfñf tñni xíxení re egfawixíni, “Ámáyf aiwá ññro inígfñf ññro epfíri nání nñweagfásáná ríkiñíró inaññro nání wíápfññimeagfawixíni.” nññíñíri eánñfñfñf tñni xíxení e egfawixíni. Nene ayf yagfápa nerane mimónf ñwáfá imónñfñfyo wí mñxídfápa éwanígníni. ⁸ Ayf wí fwf inígfápa —Íwf e inígfápi nání Gorixo pírf umamópoyíññíri uráná ámá xfómi píránñfñf xfdarígfáyf sfá axíyimi ámá fwf inarígfáyo, nñni 23,000 imónñfñfyo pípi kímí emegfápi nání rarññíni. Íwf ayf e inagfápa nene ení axípi e minípa éwanígníni.

⁹ Ayf wí Áminá Gorixo nepa enj eáninjorfaniri iwamfó wíwapiyagfápa —E wíwapiyáná oya dñj tñni áma ayo weaxfá sidñj óagi nán pegíná nán rariñini. E iwamfó wíwapiyagfápa nene eni miwíwapiyipa éwanigini. ¹⁰ Ayf wí Gorixomi aninjumf wirinagfápa — Aninjumf e wirináná anjnajf ámayo xwirfá wikixeariño pikñjñpi nán rariñini. Gorixomi aninjumf wirinagfápa nene eni axfpi e mepa éwanigini. ¹¹ Api api e niwímeáa unjpi wigf winiyf éf oweayimeánipoyiniri sñjwepigñinjñ wiri nene agwi ríná sfá yoparfyi rixa nimónfíná ñweañwaéne ikwairirf neainfa nán Bikwtyo ñwirárinñjñpiñ. ¹² Ayinán “Gorixomi píranñj xfdarñáoni ayf yagfápa wí epaxonimaní.” yaiwinarñj goxi goxi, jñwanñjoxi axfpi nerí anñnñmigniri píranñj menfirixini. ¹³ “Enj eánigfáyrfaniri ámayo iwamfó wíwapiyarigfápi axfpi mineaímeá xegf bi imónñjñpi neaímeaarini.” miyaiwipani. Gorixo —O áma dñj wikwiárinñpaxf imónñjorini. O iwamfó áma seaíwapiyáná seyñé xwámámf miwipaxf imónñjñpi xe oseaiwapiyípoyiniri wí sñjwñ seanfá menini. Áma wí xe iwamfó oseaiwapiyípoyiniri sñjwñ niñseanirfíná seyñé xopirárf wiprfá nán eni xwámámf wipaxfyñé seaimixiyiníarini.

Ridiyowá mimónf ñwñfapi nán inñjñpi nán urñjñ nánirini.

¹⁴ Gf nñrixímeáyñé, Gorixo negf nearfawéyo nañf wíagi aiwi obaxf ayá wí wigf sipí nerñjtyo dán xwirfá ikixenagfá enagi nán nene dñjñ niñmorane mimónf ñwñfapi wí mñxiripa nerane api tññ e dán éñññ owaneyi. ¹⁵ Dñjñ tñgfyñé, nioni dñjñ tñgfyño urañjápa axfpi niñsearimñiri yarñjapi nán sewañjtyñé dñjñ niyaikiroro “Sipírfani? Nañrfani?” yaiwípoyi.

¹⁶ Kapix̄t̄ iniiḡt̄ wain̄t̄ ín̄iḡt̄p̄i —Ap̄i Ámin̄á Kiraiso nene nán̄t̄ n̄ineapeir̄n̄á raḡt̄ pun̄t̄p̄i nán̄t̄ diḡt̄ neain̄n̄fa nán̄t̄ imón̄iḡt̄p̄ir̄in̄t̄. Nene n̄in̄tran̄ená Gor̄ixomi yaȳt̄ wiar̄iḡwáp̄ir̄in̄t̄. Iniiḡt̄ ap̄i n̄in̄tran̄ená o t̄f̄n̄i m̄im̄iḡín̄ipa yar̄iḡwáran̄i? Aiwá o n̄ineapeir̄n̄á x̄to náo r̄f̄n̄iḡt̄ win̄iḡt̄p̄i —Ap̄i nán̄t̄ diḡt̄ neain̄n̄fa nán̄t̄ n̄ikw̄ir̄ir̄i nar̄iḡwáp̄ir̄in̄t̄. Aiwá ap̄i n̄in̄tran̄ená en̄t̄ o t̄f̄n̄i nawín̄t̄ m̄im̄iḡín̄ipa yar̄iḡwáran̄i? ¹⁷ Aiwá n̄ikw̄ir̄ir̄i nar̄iḡwá ap̄i ná b̄in̄t̄ en̄aḡt̄ nán̄t̄ nene áamá obaxene imón̄iḡagw̄i aiw̄i ná bim̄t̄ dán̄in̄t̄ n̄ikw̄ir̄ir̄i nar̄iḡwáyo dán̄t̄ siyik̄t̄ ná b̄in̄t̄ mimón̄ipa rejw̄in̄t̄? ¹⁸ Ḡt̄ Is̄irer̄iȳt̄ yar̄iḡt̄áp̄i nán̄t̄ en̄t̄ diḡt̄ mópoȳt̄. R̄id̄iyowá éf̄áp̄i nar̄iḡt̄áȳt̄ Gor̄ixo, e íráf̄ on̄iḡo t̄f̄n̄i m̄iḡín̄ar̄iḡt̄ár̄in̄t̄. ¹⁹ Nion̄t̄ sear̄im̄in̄ir̄i yar̄iḡáp̄i seȳt̄né r̄ixa diḡt̄ r̄imon̄oḡi? “R̄id̄iyowá áamá Gor̄ixomi mix̄t̄dar̄iḡt̄áȳt̄ wiḡt̄ mimón̄t̄ ḡw̄f̄áp̄i nán̄t̄ yar̄iḡt̄áp̄i, aȳt̄ nepax̄iḡt̄ imón̄iḡt̄p̄i nán̄t̄ r̄fa nearar̄in̄t̄?” r̄iyaiwiar̄iḡoḡi? “Wiḡt̄ ḡw̄f̄a imón̄iḡt̄p̄i en̄t̄, aȳt̄ nepax̄iḡt̄ imón̄iḡt̄p̄i nán̄t̄ r̄fa nearar̄in̄t̄?” r̄iyaiwiar̄iḡoḡi? ²⁰ Oweoḡi, w̄i e sear̄im̄in̄ir̄i m̄iyar̄iḡin̄t̄. Rip̄i oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i searar̄iḡin̄t̄, “Áamá Gor̄ixomi mix̄t̄dar̄iḡt̄áȳt̄ wiḡt̄ r̄id̄iyowá yar̄iḡt̄áp̄i Gor̄ixo nán̄t̄ r̄id̄iyowá mé wiḡt̄ mimón̄t̄ ḡw̄f̄a kw̄iȳt̄ sip̄i t̄f̄iḡt̄p̄i nán̄t̄ r̄id̄iyowá yar̄iḡt̄ár̄fan̄i?” oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i searar̄iḡin̄t̄. Seȳt̄né wiḡt̄ r̄id̄iyowá éf̄áp̄i n̄in̄irón̄a kw̄iȳt̄ ap̄i t̄f̄n̄i nawín̄t̄ m̄iḡín̄ip̄t̄rix̄in̄ir̄i searar̄iḡin̄t̄. ²¹ W̄i re m̄iyaiwin̄ipa éf̄rix̄in̄t̄, “Nene anan̄t̄ kapix̄t̄ Ámin̄áo neaiiḡt̄p̄i nán̄t̄ diḡt̄ moan̄t̄wá nán̄t̄wá n̄irane mimón̄t̄ kw̄iȳt̄ȳt̄ nán̄t̄wá n̄irane epaxener̄in̄t̄. Nene anan̄t̄ aiwá Ámin̄áo nán̄t̄p̄i n̄irane mimón̄t̄ kw̄iȳt̄ȳt̄ nán̄t̄ r̄id̄iyowá éf̄áp̄i n̄irane epaxener̄in̄t̄.” m̄iyaiwin̄ipa éf̄rix̄in̄t̄. ²² “R̄id̄iyowá mimón̄t̄ ḡw̄f̄a nán̄t̄p̄i nar̄iḡwáp̄imi dán̄t̄ Ámin̄á Gor̄ixo wik̄t̄ diḡt̄ neaiaiwin̄i nán̄t̄ s̄f̄mir̄ir̄t̄

wíwanigini.” riseaimónarini? “Enj eániñf nene eániñwápi xfoyápiimi seáy e imóniñagi nání pirf neamamopaxenemani.” riyaiwinariñoi?

“Gorixomi yayf umepaxf imóniñfpiñi éwanigini.” urinjf nánirini.

²³ Wiyfné re rarigfápi, “Pí pí ‘Oyaneyi.’ nñeaimónirfná nene anani epaxirini.” rarigfápi nepa nrñro aiwi api bi nerinjfpiimi dáni pirániñf imixinarigfámani. Gorixomi diñf wikwíronjwaéne “Pí pí ‘Oyaneyi.’ nñeaimónirfná anani epaxenerini.” yaiwinariñwápi nepa imóniñagi aiwi api bi nerinjfpiimi dáni sfkfkf omixinarinwámani. ²⁴ Segyf wo “Nanj niñwaninonini nímeani nání arige eminiréini?” miyawiwa eri “Nanjf áma tfoy eni wímeani nání arige eminiréini?” yaiwiri éwinigini. ²⁵ Pí pí gfwf áma wí makerfá imixarigte dáni bi yarigfápi seyfné anani bf nero nñiróna ayá sfwf searoniginiñi “Mimónf ñwáfpi nání ridiyowá éfápirani? Ridiyowá mepa éfápirani?” yarinjf minipa éfrixini. ²⁶ Bikwíyo dáni “Xwfá ririrani, amipi xwfá tfoy enjpirani, nñni Ámñnáoyá imónini.” nrñirñi eániñagi nání “Pí pí gfwf enjpi anani nñpaxenerini.” seararinini. ²⁷ Áma Jisasomi diñf mñwikwíronj wo “Aiwa bi onaneyi.” searepearána seyfné “Anani Owaneyi.” nñseaimónirfná, sa nuro ayá sfwf searoniginiñi pí pí aiwa seaiapfpi nání “Wigf mimónf ñwáfpi nání ridiyowá éfápirani? Mepa éfápirani?” miyawiwa nero anani nñfrixini. ²⁸ E nerñ ai áma wo áwanj re nñsearirfnáyf, “Gfwf rñpi ñwfá imóniñfpi nání ridiyowá inñfpirini.” nñsearirfnáyf, áwanj searfo nání diñf nñmoro o seyfné narinagfa nñseanirfná “Gfwf api Jisasomi diñf wikwíroarigfá tfoy minipaxf imóniñfpi pí nání rfa narinñoi?” niyaiwiri

ayá s'w'f uronig'iniri minipa éfr'ixini. ²⁹ Sey'né n'niróná "N'ip'kwini m'iyari'hwini." niyaiwiro ayá s'w'f searonig'iniri m'irari'wini. Áwanj' searfo "Ay'f n'ip'kwini m'iyari'wo." n'iseaiiwiri ayá s'w'f uronig'iniri rari'wini. E searari'wagi n'ani áma wo n'wiá'p'ni'meari re n'ri'ni'woi, "Nene anani nepax'f imóni'w'p'i pí n'ani áma wí ayá s'w'f uropax'f imóni'w'p'imí d'ani ámi mepax'f imóni'w'w'ni? ³⁰ Nioni g'w'f api n'niri Gor'ixomi yay'f n'wir'ínáy'f, g'w'f nioni yay'f wíapi n'ani m'k'f píyo d'ani pair'ir'f nipax'f imóni'ni?" Áma wo e n'ri'ni ai ³¹ r'ipi osear'imini, "Sey'né g'w'f n'nirón'arani, ini'g'f n'nirón'arani, pí pí nerón'arani, áma wí s'hw'f n'iseaniróná 'Gor'ixomi d'iw'f n'iw'kw'roro n'ani r'fa yari'woi?' oseaiiw'poy'ini'ni omi seáy'f e um'feyoapax'f imóni'w'p'i éfr'ixini." osear'imini. ³² Juday'rani, G'irik'iy'rani, áma Gor'ixoyá s'iyik'f imóni'g'fáy'rani, ay'f omi s'ni x'd'ipax'f en'ánáy'f, nene oya s'hw'fyo d'ani anani epax'f ai ayo óréámioapax'f imóni'w'p'i mepa éwanig'ini. ³³ Nioni yari'w'apa sey'né eni ax'p'i éfr'ixini. Nioni pí pí ner'íná ni'wan'iw'oni n'ani'ni ayá t'ni m'imen'f "Áma obax'fyo Gor'ixo yeáy'f uyim'ixemean'fa n'ani omi d'iw'f ow'kw'w'f'poy'ini'ni arige ner'f ayo ayá t'ni umem'f'ar'fani?" niyaiwiri ay'f yay'f win'ipax'f imóni'w'p'ini yari'w'ar'ini.

11

¹ Nioni Kiraiso yag'p'i ikan'iw'f wiar'iw'apa sey'né eni nioni ikan'iw'f nífr'ixini.

"Ap'ixíwa mi'w'fyo wí pán'fr'ixini." uri'w'f n'ani'ni.

² Sey'né nioni n'ani ín'íná d'iw'f ar'fá mikeamó Jisasomi x'dar'iw'waéne yari'w'w'p'i n'ani nioni seaiékw'fkw'iy'iw'ap'i xaíw'f f'á n'ix'ir'iro yari'w'ag'fá n'ani yay'f b'i oseaimini.

³ Sey'né seaiékw'fkw'iy'iw'ap'i xaíw'f f'á n'ix'ir'iro ai

“Riþi nání eni nijfá oimónfpoi.” nimónarini. Kiraiso áamá oxí niyoní seáyí e wimóniri oxowa xiepiwami seáyí e wimóniro Gorixo Kiraisomi seáyí e wimóniri eni. ⁴ Ayínání oxí go go Gorixomi rixiñf nurirfnáraní, oyá xwiýfápi wfá nurókiamorfnáraní, wí miñfyo niþákinimáná e nerfnáyf, o xegf seáyí e wimóniñomi —O ayf Kiraisorini. Omi ayá wimoarini. ⁵ E nerí aí apixf gí gí miñfyo wí midfkinipa nemáná Gorixomi rixiñf nurirfnáraní, oyá xwiýfápi wfá nurókiamorfnáraní, í xegf seáyí e wimóniñomi —O ayf xegf xiagworini. Omi í ayá wimoarini. Apixf e yarigfiwa re imónigfiwa tñni xixeni imóniño. Íwami gwí niyirfná ayá xwé owiniriri dfá nñni róaná miñf wáf nero nání ayá winarñiwa tñni xixeni imóniñagfa nání rarini. ⁶ Apixf giyf “Miñfyo wí miþákiniþa oemini.” niwimónirfnáyf, wigf dfá nñni eni rónfrixini. E niþeariri aí apixf dfá nñni róánáyf miñf wáf nimóniri nání ayá niwinirfnáraní, úrapí róánáyf wiwiá fá niweri nání ayá niwinirfnáraní, miñfyo wí þákiniþixini. ⁷ Ayf riþi nání rarini. Gorixo áamá oxí iwamfo nimixiri nitirfná seáyí e xewaniñóniñf imóniñþa wimixiñf eñagi nání oxfyf Gorixo xfo imóniñþi sþwániñf niwiniri nání omi rixiñf nurirfnáraní, oyá xwiýfápi wfá nurókiamorfnáraní, amipi wí miñfyo miþániþa érixiñi. E nerí aí apixfyf wigf fwiagwfyf imónigfápi sþwániñf niwiniri nání ayf Gorixomi rixiñf nurirfnáraní, oyá xwiýfápi wfá nurókiamorfnáraní, amipi wí miñfyo þánfrixini. ⁸ Ayf riþi nánirini. Eñiná Gorixo áamá oxí nimixirfná apiximi dání bi niyori imixiñfmaní. Apixf nimixirfná oxomi dání bi niyori imixiñfrini. ⁹ Apiximi oxo arírá wíwiniñiniri imixiñfmaní. Oweoi, apixí oxomi arírá wíwiniñiniri

imixiŋŋrini. ¹⁰ Ayinani “Oxiyi apixiyo seayi e rfa wimoninjo?” yaiwipri nani imoninŋipi wi apixiwa miŋiyo panfirixini. Iwa pi pi yarigapi aninaji siŋwi winaxidarigfa enagi nani rariŋini. ¹¹ E searariŋagi aiwi oxŋ Aminao tŋni nawini nikarinirina “Nioni apixŋ mayoni neri ai sopiŋŋ noniri yariŋaonirini.” ripaxŋ menini. Apixŋ eni Aminao tŋni nawini nikarinirina “Oxi mayini neri ai sopiŋŋ noniri yariŋainirini.” ripaxŋ menini. ¹² Neparini. Gorixo apixŋ iwamto nimixirina ayŋ oxŋyo dani niyori imixiŋŋrini. E neri ai rŋpi eni neparini. Oxŋ nŋni apixiwa xirarigfarini. E neri ai apixrani, oxrani, pirani, amipi nŋpini mŋkŋ ikiŋo, ayŋ Gorixorini.

¹³ Sewaniŋiyŋne xwiyfa nioni searariŋa rŋpi nani diŋŋ niyaikiroro “Sipirani? Nanirani?” yaiwipoyi. Apixiwa amipi bi miŋiyo mipakinipa nemana Gorixomi rixiŋŋ nuririnaiyŋ, “Anani yariŋo.” riseaimonarini? “Anani miyariŋo.” riseaimonarini? ¹⁴ Amaene negŋ imoninŋwapimi dani siwa reniŋŋ neainariŋŋrini. Ama oxŋ dfa sepiá xira enana ayŋ ayá winipaxŋ imonini. ¹⁵ E neri ai apixŋ dfa sepiá enana ayŋ diŋŋ nifa winipaxŋ eni. Negŋ imoninŋwapimi dani siwa eniŋŋ neainariŋŋrini. Pi nani marfa, Gorixo apixiwa ritŋ infirixiniri dfa sepiá wiŋŋ enagi nani sepiá enanayŋ “Diŋŋ nifa winipaxŋ eni.” searariŋini. ¹⁶ Ama wi “Xwiyfa Poro rariŋŋ rŋpi nani xixewiamŋ ouraneyi.” niwimonirina rŋpi urimŋini, “None ami xegŋ bi yariŋwamani. Siyikŋ Jisasoya imonigfa ami ami ŋweagŋayŋ eni xegŋ bi xidarigfamani. Ayŋ nioni rŋapini yarigfarini.” urimŋini.

“*Aiwa Aminao nani diŋŋ oneainiriri imixariŋwapŋ urapi minimepani.*” uriŋŋ nanirini.

¹⁷ Seyfné Gorixomi yayf wianiro nání awí neániróná nanf mimónf sipípiní nimónirí yarígfá enagi nání ámí sekaxf rípi nítrirfná segf yarígfápi nání weyf nímearií searímíméni. ¹⁸ Xámi rípi searímíni. Nioní ámá wí re raríjagfa arfá winjárini, “Jisasoyá siyikf imónígfá Korinþyo ñweagfáyf Gorixomi yayf umeaniro nání awí neániróná nawini mimónf yanf epayónarígfáriní.” raríjagfa arfá níwiri “Bí nepa e rfa yaríñoi?” yaiwiaríjáriní. ¹⁹ Ayf neparini. “Seyfné díñf ná bini nímore axípiní mimónígfáyfnérini.” nimónarini. Seyfné re yaiwiníprí nání “Negfyf wiene Jisasomi xixení níxídirane mímíwiároaríjwaéne, ayf anerfaní?” yaiwiníprí nání xixegfni yanf nepayóniro yaríñoi. ²⁰ Ayfnáni seyfné awí neániróná “Aiwá Ámínáo nání ‘Díñf oseainítrí nífríxini.’ nearíjfpí naríjwini.” níyaiwiro aiwí nepa mínaríñoi. ²¹ Ayf rípi nánirini. Awí neániro aiwá níñiróná níyfnéni síni mé aiwá xixegfni rfa yeaarfápi añfni níyoaro xixegfni níñiro nání wiyfné agwíni ñweañána wiyfné iniígf wainf xwapf níñimáná papíkf yarígfáriní. ²² Pí nání e yarígfáriní? Aiwá ñiro iniígf ñiro epírfá nání segf añf meníraní? Jisasoyá siyikf seyfné imónígfápimi peayf owiananeyítrí e yarígfáraní? Séríxímeá aiwá nání díwf ikeamónarígfáyo ayá owimoaneyítrí e yarígfáraní? “Poró weyf neamearípaxf imóníjfpí yaríjwini.” ríseaimónarini? Oweoi, api néra waríjagfa nání wí weyf seamearímíámani.

Aiwá Ámínáo xfo nání díñf winíwíniñítrí imíxíjfpí nání uríjf nánirini.

²³ Xwíyfa nioní enína searéwapíyíjápí gf díñfyo dání mísearéwapíyíjáriní. Ámínáo níréwapíyíjfo

dáni searéwapɨyɨjápɨ, ayɨ rɨpɨrɨnɨ. Sɨ́á Ámɨnáo Jisaso nánɨ Judaso pasá uméɨyɨmɨ Ámɨnáo aiwá bɨ nɨmearɨ ²⁴ aiwá apɨ nánɨ Gorɨxomɨ yayɨ nɨwimáná nɨkwɨrɨrɨ re rɨɨɨnɨgɨnɨ, “Rɨpɨ gɨ warárɨnɨ. Seyɨné nánɨ rɨdɨyowánɨɨɨ inɨmɨpɨrɨnɨ. Soyɨné nionɨ seaiimɨpɨ nánɨ dɨɨɨ seainɨnɨfa nánɨ nionɨ éapa axɨpɨ e yayɨrɨrɨxɨnɨ.” urɨɨnɨgɨnɨ. ²⁵ Awa rɨxa aiwá nɨnɨmáná kapɨxɨ inɨgɨ wainɨ inɨɨɨ wá nɨmearɨ xegɨ yarɨɨɨpa axɨpɨ nemáná re rɨɨɨnɨgɨnɨ, “Gorɨxo xwɨyɨ́a sɨɨɨ ‘E nɨseaiimɨfárɨnɨ.’ raúroaárɨɨpɨ ‘Nepa xɨxenɨ nɨneaiinɨfárɨnɨ?’ oyaiwɨpoyɨnɨrɨ nionɨ nɨperɨnɨa gɨ ragɨ púyɨ inɨgɨ wainɨ sɨxɨ rɨwánɨɨɨ imónɨnɨ. Ínɨná soyɨné inɨgɨ rɨwá nɨnɨrɨnɨa nionɨ nánɨ dɨɨɨ seainɨnɨfa nánɨ nɨrɨrɨxɨnɨ.” urɨɨnɨgɨnɨ. ²⁶ Seyɨné o rɨɨɨpɨ nero aiwá apɨ nɨro inɨgɨ awá nɨro nerɨɨɨpɨmɨ dáni o ámɨ weapɨnɨe nánɨ wáɨ rénɨɨ nɨra warɨgɨfárɨnɨ, “Ámɨnáo nene nánɨ rɨxa neapeɨɨrɨnɨ.” Énɨɨ nɨra warɨgɨfárɨnɨ.

“Ámɨnáo yá aiwápɨ gɨyɨné úrapɨ nɨnɨrɨnɨa xwɨyɨ́a meárɨnɨpaxɨ yarɨɨoɨ.” urɨɨɨ nánɨrɨnɨ.

²⁷ Ámá gɨyɨ́ xámɨ píránɨɨɨ dɨɨɨ mɨyaikɨrɨo Ámɨnáo ayá winɨpaxɨ imónɨɨpɨ ero aiwáranɨ, inɨgɨfranɨ, xɨo nánɨ dɨɨɨ winɨnɨ nánɨpɨ úrapɨ nɨro nerónáyɨ, warápɨ tɨnɨ ragɨpɨ tɨnɨ xórórɨnɨɨ nero nánɨ xwɨyɨ́a meárɨnɨpaxɨ imónɨɨoɨ. ²⁸ Ayɨnánɨ ámá woxɨ woxɨ, “Nanɨɨ imónɨɨpɨ rɨfa yarɨɨnɨ? Sɨpɨ imónɨɨpɨ rɨfa yarɨɨnɨ?” nɨyairɨ yarɨɨɨ niga núɨsáná aiwá apɨ tɨnɨ inɨgɨ awá tɨnɨ xe nɨrɨrɨxɨnɨ. ²⁹ Ayɨ rɨpɨ nánɨrɨnɨ. Ámá aiwá apɨ tɨnɨ inɨgɨ awá tɨnɨ nɨnɨrɨnɨa “Ámɨnáo xegɨ warápɨmɨ dáni neaiɨɨ enagɨ nánɨ rɨfa narɨɨnɨ?” mɨyairɨwipa nerɨnáyɨ, ayɨ xwɨyɨ́a meárɨnanɨro nánɨ narɨɨnagɨfa nánɨ rarɨɨnɨ. ³⁰ Sa mɨkɨ apɨmɨ dáni segɨ obaxɨ wɨ sɨmɨxɨ nero nɨyɨpé

nimóniri ero wí ríxa piyí ero egfáriní. ³¹ Nene xámi negí yariñwápi nání yariñí niga nurane “Nañí rfa yariñini? Sipí rfa yariñini?” niyaiwirane diñí píraníñí nimixinimáná aiwá api ninirane siñwiriñí, Kiraiso xwiýfá bi nneameáriñí siyikí neareáminiri enfmantí. ³² E nerí aí agwi ríná Ámináo xwiýfá nneameáriñí rfwéná nene ámá xfomí mixídarígfáyo tñí nawíni xwiýfá umeáriñiginiñí ríxa xwiýfá nneameáriñí siyikí neareaarini. ³³ Ayináni gí níríxímeáyíné, aiwá nioní searariñápi naníro nerimeániñí axíná nawíni píraníñí onaneyiniñí rfwíyo rémoariñí nání weníñí nerí ñwearíñí. ³⁴ Seyíné aiwá api niniróná úrapí nero xwiýfá meáriñípxiniñí segíyí wí agwí ení míweániñánáyí siní mibípa neróná wigí aniwámi dání aiwá nírxiniñí. Aiwá api nání xwiýfá bi siní niwenagi aí ámí nseaimearíñá searimfáriní.

12

“Kwíyípmi dání epaxí imónigfápi bi bi imónini.” uríñí nánirini.

¹ Gí níríxímeáyíné, seyíné payí nearo Goríxo xegí kwíyípi s+xí seamímonípmi dání e e epaxí imónírxiniñí seaimixíñí seyíné yariñí nigfápi nání “Seyíné xe majfá nero oépoi.” minimónarini. ² Seyíné siní Goríxomí mixídiñpa neróná seaigfápi nání nijfá imóniñoi. Ámáya mimóní ñwíá imóniñíyo —Ayí xwiýfá bi rípxí mimóniñíyirini. Ayo oxídiñpoiñí yapí pí pí seaiepiñíseyíné nepaxiniñí xídagfápi nání nijfá imóniñoi. ³ Ayináni “Seyíné nijfá re oimónípoi.” nimónarini. Ámá wí Goríxoyá kwíyípmi dání níríñí wí re rípxí menini, “Jisaso xewaníño roapiñíñoriñí.” rípxí menini. Ámá wí Goríxoyá kwíyípmi dání

miritpa nerfnáyf, “Jisaso negf Ámináorini.” eni wí rípaþf menini.

⁴ Kwíyfpimi dáni e e epaxf imónfríxini sít umímoariþpí xíxegfni imóniþagi aiwi kwíyþ axfpí ná bini imóniþpimi dánini yarigfáriní. ⁵ E neríþyo dáni ámayo seáyf e e wífríxini Ámináo wimíxariþpí xíxegfni eþagi aiwi Ámináo, ayf ná woni axorini. ⁶ Anani nepaxf imónigfápi xíxegfni imóniþagi aiwi Gorixo, ayf ná woni e e epaxf imónfríxini eþf sít weámíxariþfrini. ⁷ E neríþf aiwi o áma xfoya imónigfá nfní xíxe aríra infríxini womini womini xegf kwíyþo dáni epaxf imóniþpí bi bi yaþf wiaríþfrini. ⁸ Bi bi yaþf niwirfná áma wo kwíyfpimi dáni xe dñþf émf saímf nimori ámayo píraníþf urípaþf oimóniri wiri wo kwíyþ axfpimi dáni xe niþfá seáyf e nimóniri píraníþf uréwapiþpaþf oimóniri wiri ⁹ ámi wo kwíyþ axfpimi dáni xe dñþf ayá wí oníkwíroniri wiri ámi wo kwíyþ axfpimi dáni xe eþf sít neániri áma simíxþf yarigfáyo píraníþf owimíxini wiri ¹⁰ ámi womi emímf epaxf oimóniri wiri ámi womi xfoya xwíyþá wí uróki-amopaxf oimóniri wiri ámi womi áma wí kwíyþ bimi dáni rariþagfa arfá niwirfná adadf niwiri “Ayf kwíyþ apimi dáni rfa rariþoi?” yaiwipaxf oimóniri wiri ámi wo áma gwþ wírf wíri xwíyþá mfkf apí apimi dáni anani rípaþf oimóniri wiri ámi womi xwíyþá mfkf apí apimi dáni arfá niwiri yaþf umeaipaxf oimóniri wiri yaríþfrini. ¹¹ Gorixo áma wíyþ wíyo yaþf xíxegfni e e niwia nuri aiwi kwíyþ axf ná bimi dánini e e epaxf imónfríxini niwimíxirfná womi pípi owimínrfná apí wiaríþfrini. Ámi womi pípi owimínrfná apí wiaríþfrini.

“*Obaxene imóniḡagwi aiwi wará ná binfnḡḡf imóniḡwini.*” urḡḡf nánir̃r̃ni.

¹² Ámáya wará ná biñi eḡagi aiwi nápimi dáñi wé s̃kw̃f am̃p̃í x̃xeg̃nĩ b̃i b̃i imóñnĩ. Warápimi dáñi am̃p̃í x̃xeg̃nĩ b̃i b̃i imóñiḡỹf ñnĩ obax̃f imóñiḡagi aiwi nápi ná biñir̃r̃nĩ. Ámá Kiraisoyá siyik̃p̃i imóñiḡáyãf ámá warápi t̃nĩ r̃fram̃iḡỹf imóñipax̃r̃nĩ. ¹³ Aỹf r̃p̃i nánir̃r̃nĩ. Nene —Wiene Judayenerañi, wiene G̃rikiyenerañi, wiene x̃náiwanéñiḡf nimóñirane om̃iḡf wiiar̃iḡwaénerañi, wiene áxeñwar̃f mineaiñf neg̃f diḡf t̃nĩ emear̃iḡwaénerañi, —Ñinenenĩ eñi kw̃ỹf ax̃p̃imĩ dáñnĩ siyik̃f ná biñi imóñnĩ náñi waỹf neameairo kw̃ỹf ax̃p̃inĩ neaaiñr̃i eḡf eḡagi náñi rar̃iḡnĩ. ¹⁴ Nene niḡfá re imóñiḡwinĩ. Ámá warápi, aỹf ná biñi mimóñf s̃kw̃r̃añi, wérañi, miḡf̃rañi, x̃xeg̃nĩ b̃i b̃i imóñnĩ. ¹⁵ S̃kw̃wú xw̃ỹfá r̃ipax̃f nimóñir̃i re ránáỹf, “Niúnĩ wéunĩ mimóñiḡagi náñi nápiyã biñimanĩ.” ránáỹf, “‘Nápimĩ dáñi b̃i imóñiḡp̃imanĩ.’ yaiwipax̃r̃nĩ.” r̃iseaimóñar̃nĩ? Oweoĩ. ¹⁶ Arfána eñi re ránáỹf, “Nĩnanĩ siḡw̃ỹinĩ meḡagi náñi nápiyã biñimanĩ.” ránáỹf, “‘Nápimĩ dáñi b̃i imóñiḡp̃imanĩ.’ yaiwipax̃r̃nĩ.” r̃iseaimóñar̃nĩ? Oweoĩ. ¹⁷ Nápi ñnĩ siḡw̃f̃nĩ eḡánáỹf, ar̃ige nerĩ arfá epax̃r̃nĩ? Nápi ñp̃inĩ arfánĩ eḡánáỹf, ar̃ige nerĩ diḡf weáñipax̃r̃nĩ? ¹⁸ Nápi, aỹf ax̃p̃i ná biñi mimóñnĩ. Siḡw̃f̃rañi, arfárañi, apĩ apĩ e nimóga úw̃t̃niḡĩñir̃i Gor̃ixo x̃fo wimóñiḡp̃a diḡf neỹror̃i nim̃ix̃r̃ĩ t̃iḡf̃r̃nĩ. ¹⁹ Warápimĩ dáñi am̃p̃í s̃kw̃r̃añi, wérañi, x̃xeg̃nĩ imóñiḡp̃a mimóñf ax̃f ná biñi nimóñir̃náỹf, warápi ar̃ige imóñipax̃r̃nĩ? Oweoĩ, e ner̃fnáỹf, wará xeg̃f imóñiḡp̃a b̃i imóñipax̃f meñnĩ. ²⁰ Neg̃f wará imóñiḡp̃i, aỹf r̃ip̃ir̃nĩ. Warápimĩ dáñi am̃p̃í x̃xeg̃nĩ wérañi, s̃kw̃r̃añi, imóñiḡp̃i aỹf obax̃f

aiwþ waráþi, ayf ná bñirñi. ²¹ Siñwfyi xwiýfá rþaxf nimónimáná wéúmi wí re urþpaxf menñi, “Ná sañf miniráparñúxi, pí nánþ júxi tfñi nawíni imónþmfñi? Niýýni anani ñigþpi ñweapaxfyinñi.” urþpaxf menñi. Mñfyi enti sñkwúmi wí re urþpaxf menñi, “Ná sañf miniráparñúxi, pí nánþ júxi tfñi nawíni ñweámñi? Niýýni anani ñigþpi ñweapaxfyinñi.” urþpaxf menñi. ²² Oweoþ, pí pí nápimi dánþ imónþñf “Eñf meánþþirñani?” yaiwiarñwáþi meñánáyf, omñf amiþi nene nápimi dánþ yarñwáþi ñþþkwini epaxf menñi. ²³ Nápimi dánþ imónþñf “Nañf onþmiáþi imónþþirñi.” yaiwiarñwáyf nene anani þíránþñf okiyfá mearñwárinñi. Nápimi dánþ imónþñf sññani mþmepaxf imónþñfyf þíránþñf ritf yarñwárinñi. ²⁴ E nerþ aí pí pí nápimi dánþ imónþñf “Awiaxf imónþþirñani?” yaiwiarñwáþi, ayf ritf mepaxf imónþñagi nánþ wí e yarñwámani. Gorþxo áma waráþi nimixñi pí pí nápimi dánþ eñþi ññwþrárñrñá “Nañf onþmiáþi imónñi.” yaiwiarñwáþi seáyf e imónþwinñgññi ñwþrárññrñi. ²⁵ Nápimi dánþ imónþñfyf mþdñmþdánþ mþmearónþpa ero xixe þíránþñf menþro epñrñá nánþ e ñwþrárññrñi. ²⁶ Nápimi dánþ imónþñf bñ rñññf winána nápimi dánþ imónþñf ñþþñi rñññf winárarññrñi. Bñ imónþñþimi yayf uméána ñþþñi dñf ñifá ñwiga warññrñi.

²⁷ Kiraisoyá sþyikþþi imónþgñfyfñé oyá waráþññf imónþro wiyññi wiyññi oyá nápimi dánþ sñkwñññrñi, wénññrñi, xixegñi imónþro eñoþ. ²⁸ Gorþxo áma xfoýá sþyikþþi imónþgñfyf xixegñi bñ bñ nimóga úþrixññi rñþeanññi. Wí wáf wurþmeiarñgñfyf imónþro wí xewaniñoyá xwiýfáþi wíá urókiamoarñgñfyf imónþro wí uréwapþyarñgñfyf imónþro

epþrfa nánþ rþpeañþrþnþ. Xþránþ xþránþ imónþñþ apþ apþ nþrþpeámáná ámþ wí emþmþ epþrfa nánþ imónþro wí sþmþxþ yarþgþáyo nañþ wimþxþþþrfa nánþ imónþro wí dþwþ ikeamónarþgþáyo arþrá wþþrfa nánþ imónþro wí pí pí omþñþ yarþgþáyo meþþrfa nánþ imónþro wí ámá gwþ wþrþ wþrþ xwþyþá mþkþ apþ apimþ dánþ rþþþrfa nánþ imónþro epþrfa nánþ rþpeañþrþnþ. ²⁹ Nþnþ wáþ wurþmeiarþgþáyþ rimónþñþ? Nþnþ wþá rókiamoarþgþáyþ rimónþñþ? Nþnþ uréwapþyarþgþáyþ rimónþñþ? Nþnþ emþmþ yarþgþáyþ rimónþñþ? ³⁰ Nþnþ sþmþxþyo nañþ imþxþþþrfa nánþ rimónþñþ? Nþnþ gwþ wþrþ wþrþ xwþyþá mþkþ apþ apimþ dánþ rþþþrfa nánþ rimónþñþ? Nþnþ xwþyþá mþkþ apþ apimþ dánþ rarþgþáþþ yarþ umeaipþrfa nánþ rimónþñþ? Oweoþ. ³¹ E nþsearþrþ aí seyþné woxþnþ woxþnþ, “Gorþxo ámá e e epaxþ imónþþrþxþnþrþ kwþyþþimþ dánþ sþxþ umþmoarþñþ apþ apþ enagþ aí sa seáyþ e imónþñþþþ oimónþmþnþ.” nþyaiwþrþ sþmþ xeadþþénþþrþxþnþ.

13

“Ámáyo nepa dþñþ sþþí nþwþrþná rþþþ rþþþ yarþgþárþnþ.” urþñþ nánþrþnþ.

“Arþge nerþ Gorþxo wimónarþñþþþ tþnþ xþxenþ yanþréwþnþ?” nþseaimónþrþná epþrþáþþ nánþ áwanþþ bþ osearþmþnþ.

¹ Nionþ gwþ wþrþ wþrþ xwþyþá mþkþ ámáranþ, añþnájþranþ, rarþgþáþþimþ dánþ ananþ rþþaxþ nimónþrþ aí ámáyo dþñþ sþþí mþwþpa nerþnýyþ, surþmá nþrárþrþ berþ ikaxþ nþrþrþná yaiwþnþñþ yáranþþþánþñþ imónþmþnþ. Soñþ udþá xámi mþñwþrþrþþa nemáná eááná rarþñþþánþñþ enþ imónþmþnþ. ² Nionþ xwþyþá Gorþxoyáþþ wþá rókiamopaxþ imónþrþ amþþí nþnþ

o éimigíniri enwípeárinjé ínimí imóninþi nání nijnjá imóniri amípi níní áamá “Ayé api rfa imóninþi?” niyaiwiro nijnjá imónigfápi nání nijnjá imóniri nerí aí áamáyo dñjé sipí mþwipa nerfnáyé, surfmá imónimfiní. Nioní Gorixomi dñjé enjé neániri niwikwírorinþipimi dání “Dfwé ripixi ná jé ui.” urþpaxé nimóniri aiwi áamáyo dñjé sipí mþwipa nerfnáyé, surfmá imónimfiní. ³ Nioní gí iyfá fá amípi yanjé niþmerí uyípeayþyo niwirí aí áamáyo dñjé sipí mþwipa nerfnáyé, wí nanjé nimixþpaxé meniní. Negé womí þikianiro yarfná niaíwomí wárþþri nání re nuriri aí, “Nioní fá ninixiri ro rfa niwioárfþoyí.” nuriri aí áamáyo dñjé sipí mþwipa nerfnáyé, nioní éápi wí nanjé nimixþpaxé mimóniní.

⁴ Áamá wíniyo dñjé sipí niwirfná pípi marfái, rþpi yarigfáriní. Sipí wíniyé wífápi apaxé mé þrié umamoarigfámani. Ayá nurimixiri nanjé imóninþiní wiarigfáriní. Wíniyo sipí dñjé wí wiaiwiarigfámani. Wíniyo dñjé sipí wiarigfáyé wíwaninþyé mixé meakfniniro wárxaxa imóniro ⁵ uyfnif wikáriro yarigfámani. Amípi nenení arige nerí neaímeaniríenþoiniri mepa ero apaxé mé símé rfninjé mþwinþa ero fwé wíniyé wikárfápi nání símé xwanwé níkwónimí memepa ero yarigfáriní. ⁶ Niþikwini mimóninþé yarigfápi nání dñjé nífá mþwiné wé róninþé imóninþé yarigfápi nání dñjé nífá winarinþriní. ⁷ Áamá wíniyo dñjé sipí wiarigfáyé pí pí wímeáaná “Xe oneámeaní.” yaiwiro dñjé wikwíroarigfápi wí þrié mþwiáriþa ero amípi níní Gorixoxo niwiirfná nání dñjé níkwímore þwearo pí pí sipí imóninþé wímeáaná xwámámé wiro yarigfáriní.

⁸ Áamáyo dñjé sipí wiarinþwápi ná rfwéyo aí wí anþpá imóninfa menjagi nání aninþé fá xirþpaxériní. E

neri aiwi Gorixoyá kwíyíþimi dáni wía rókiamopaxí imóniþwáþirani, xwiyíá míkí apí apimi dáni ríþaxí imóniþwáþirani, pí pí niþfá imóniþwáþirani, apí niþni aniþá imóniþfáriní. ⁹ Nioni searariþáþi nani áwaní bi osearimíni. Agwi ríná nene Gorixoyá kwíyíþimi dáni niþfá imóniþwáþi sa biþi biþi imóniþwini. Oyá xwiyíá wía rókiamoariþwáþi niþni marfái, biþi biþi rókiamoariþwáriní. ¹⁰ E neríþí aiwi Kiraiso niþweapíri amíþi Gorixoyá éimíþiníri yariþþi ríxa yóþ imónaná agwi ríná nene biþi biþi imóniþwáþi aniþá imóniþfáriní. ¹¹ Nioni searariþáþi niaiwí tñi ríramiþiyí oemini. Eníiná nioni sñi niaiwí nimóniríná niaiwí rariþgáþa xwiyíá axþi ríri niaiwí yaiwiaríþgáþa axþi yaiwiri niaiwí diþí moariþgáþa axþi mori néisáná aí ríxa ámináoni nimónimáná niaiwí yariþgáþi sñi fá miþiríþ pñi wiáriþáriní. ¹² Agwi nene Gorixoyá éimíþiníri yariþþi nani niþfá biþi biþi imóniþwáþi xixféá sfá yikiniþyo dáni nene siþwí niþikwini maine-nariþwáþi tñi ríramiþiyí oemini. Agwi ríná xixféáyo sfimíþaníni roþagi niþinirane aiwi ríwéná nepa o tñi xixeni sfimíþaníyo siþwí ainenaniþwáriní. Agwi ríná nene biþi biþi niþfá nimóniri aí ríwéná xfo nene nani xixeni niþfá imóniþþa nene eni xfo nani niþfá imónaniþwáriní. ¹³ E neríþí aiwi agwi ríná Gorixoyá diþí wíkwírorane o neaiþiþáþi nani diþí ikwímorane winiþyo diþí siþi wirane yariþwá biaú bi apí aniþni imóniþfáþirini. Biaú bi apí bi seáyi e imóniþþi, ayí ámayo diþí siþi wariþwáþirini.

14

Kwíyíþimi dáni epaxí imóniþþi nani ámi bi uriþí naniþini.

¹ Seyíné “Ámáyo dñjť sipí owianeyi.” nñyiwiro anñjť minť xfdťřřixini. E nero aí Gorixoxo apť apť e imónťřřixinirť kwíyťpimi dáni seaimixarñjťpť “Apť apť oimónaneyi.” nñyiwiro sťmť nñxeadťpéniro aiwi ná bñni ayť oyá xwíyťá ámáyo wťá urókiamopaxť imónipťrť nání anjťpaxť sťmť xeadťpénťřřixini. ² Ayť rñpť nání seararñjťni. Ámá gíyť gíyť gwť wirť wirí xwíyťá mťkť wínyť majťá imónigťápimi dáni nñřřřnáyť, ayť ámáyo murarñjoi. Wínyť xwíyťá mťkť apť nání majťá imónñjagťá nání Gorixomñni nurirť kwíyťpimi dáni yumťi imónñjťpť rarñjoi. ³ E nerť aí gíyť gíyť xwíyťá Gorixoyápi wťá nñrókiamorónáyť, ayť řřápimi dáni ámáyo sťkťkť womixiro eñť rñřémixť wiro dñjť wťá wókímixiro epaxťpť urarigťárini. ⁴ Ámá xwíyťá mťkť xegť wíyo dáni rarñjť go go, ayť xewanñjoi sťkťkť omixinarini. Ámá Gorixoyá xwíyťápi wťá rókiamoarñjť go go, ayť Gorixoxo wimónarñjťpť urťřřpimi dáni Jisasoyá sťyikťpť imónigťáyo sťkťkť womixarñjřřini. ⁵ Nioni “Seyíné nñyťnéni xwíyťá mťkť bť bimť dáni orťpoyť.” nñnimónirť aiwi aga anjťpaxť ayá wí nimónarñjťpť, ayť rñpřřini. “Gorixoyá xwíyťápi wťá orókiamópoyť.” nimónarini. Ayť rñpť nánřřini. Wťá rókiamoarñjť go go Jisasoyá sťyikťpť imónigťáyo nurirťná xťo urťřřpimi dáni sťkťkť nñwomixirť nání xwíyťá mťkť xegť wíyo dáni rarñjť go gomi seáyť e wimónñjagi nání rarñjťni. Xwíyťá mťkť xegť wíyo dáni rarñjť go go ráná ámá wo nñwiápťnimearť Jisasoyá sťyikťpť imónigťá wínyyo o rťřřpimi dáni sťkťkť owomixinirť yanť nñmeairťná eni ananřřini. ⁶ Gť nñřřiximeáyťné, rñpť nání píránñjť dñjť mópoyť. Nioni seyíné tñjť e nání nñbřři xwíyťá mťkť wíyo dáni nñsearirťnáyť, “Apť wí nanť neaimixipaxť imónini.” rñseaimónarini? Oweoi. Nioni

xwiyfá Gorixo wfá ninókímixiri niriñþi mĩsearipa nerfnáranĩ, niñfá o nání nionĩ imóniñjábĩ mĩsearipa nerfnáranĩ, xwiyfá oyáþi bĩ wfá mĩsearókiamopa nerfnáranĩ, bĩ mĩsearéwapiyipa nerfnáranĩ, sa xwiyfá mfkf wíyo dánĩ nĩseara nurfnáyf, arige neri nanj wĩ seaiimfárinĩ? Oweoi, wĩ e epaxfmanĩ.

⁷ Diñf mayf imóniñþi, pékákfrani, gitáranĩ, ayf axþi imónini. Yaiwiniñf niyárinĩ nþikwini irf mĩrépepa nerfnáyf, áamá arige “Ayf aþi rfa rarinĩ?” yaiwipaxfrinĩ? Áamá kwíþpimi dánĩ xwiyfá mfkf wíyo dánĩ enĩ niriñfnáyf, áamá arfá mĩwiarigfáyf arige neri “Ayf aþi rfa rarinĩ?” yaiwipaxf imónini? ⁸ Áamá mĩxf nání awĩ rojo xowienomi dánĩ rfaiwá oriniri þfámf nþikwini mepa nerfnáyf, áamá giyf “Mĩxf nání rfaiwá iyf riráo?” niyaiwiro éwaikf tñni níkninñf tñni arfkpaxfrinĩ? Oweoi, þfámf nþikwini mepa nerfnáyf, wĩ e epaxf menini. ⁹ Seyfné enĩ áamá wíyo kwíþpimi dánĩ xwiyfá mfkf xegf wíyo dánĩ nurfnáyf, áamá arfá seiarigfáyf arige nero “Aþi nání rfa nearariño?” niyaiwiro niñfá imónipaxfrinĩ? Oweoi, seyfné urarigfáþi mĩmianwfw upaxf imónini. ¹⁰ Ayf neparini. Xwfá ririmi xwiyfá mfkf xixegñi tññf rarigfáþi obaxf imónini. Xwiyfá bĩ mfkf mayf imóniñfmanĩ. Nfni mfkf tññf imónini. ¹¹ E neri aí áamá wo xwiyfá mfkf nionĩ majfá imóniñþpimi dánĩ rariñagi arfá niwirfná “Émayf worfanĩ?” yaiwimfñni. Xfo enĩ nionĩ arfá mĩwiarinñagi nñnanfrfná “Émayf worfanĩ?” niawiniño. ¹² Seyfné Gorixo aþi aþi imónfririxiniri kwíþpimi dánĩ sxf seamímoariniþi “Oimónaneyf.” niyaiwiro sfmf nixeadþeniro yarigfáyfné imóniñagfa nání pí pí neróna rþi éfrixini. Kwíþpimi dánĩ epaxf imóniñwápimi dánĩ Jisasoyá siyikf imóniñwaéne enj

síkíkí omixiniþaxí imóniþipi oyaneyinro ayá wí néra úrrixini.

¹³ Ayináni segíyí wo kwíyíþimi dání xwíyíá míkí seyíné majíá imónigíþimi dání nisearirínáyí, aríá miþwiarigíáyíné yaní seameaiminiri nání Gorixomi rixiþí uríwiniþini. ¹⁴ Ayí ríþi nání searariþini. Nioní gí áamá aríá niarigíe dání xwíyíá míkí xegí bimi dání Gorixomi rixiþí nuriríná gí dþí aí tñi murí sa maþþámi dání nurirínáyí, “Apí ourimini.” niyaiwiri murípa éa eþagi nání nioní ríþi bí naní mñiariþini. ¹⁵ Ayináni nioní pí eminiréini? Nioní Gorixomi rixiþí nurirínáraní, soþí niriþi omí yayí numerínáraní, xwíyíá míkí bí bimi dání maþþá tñi nuriri aí “Ayí apí ríá urariþini?” niyaiwiri gí dþí tñi ení nawíni uríimigini. ¹⁶ Seyíné e mepa nero Gorixomi yayí niwiríná dþí tñi nawíni murí xwíyíá míkí bí bimi, seyíné majíþimi dánini nurirínáyí, áamá sipíá imónigíá seyíné tñi nawíni awí eánarigíáyí arige nero “Ayí ríþi xixeni e imónwiniþini.” ríþaxirini? Oweoþ, xwíyíá míkí seyíné rarigíþi aríá miþwipaxí nimóniro nání wí e ríþaxí menini. ¹⁷ Seyíné e nerínáyí, Gorixomi píraníþí yayí niþwiro aiwi wíniyo síkíkí miþwomixí ududí iní wikáraríþagíá nání searariþini. ¹⁸ Seyíné kwíyíþimi dání xwíyíá míkí wíyo dání ayá wí niriþi aí nioní ení kwíyíþimi dání xwíyíá míkí bí bimi dání seáyí e niþeamúrori nání Gorixomi yayí wiaríþariþini. ¹⁹ E nimóniri aí Jisasoyá siþikí imónigíá bí tñi nerimeániri wigí aríá egíe dání xwíyíá míkí bí bimi dání nuriríná “íá miþropaxí imóniþipi ourimini.” mñinimónariþini. Oweoþ, “Poró ipí ríneaiþariþini?” oyaiwíþoyiniri sa “Xwíyíá míkí nioní niþíá imóniþipi dání nuriri ‘Ayí apí ríá urariþini?’ yaiwimíþi árñí

ouriminti.” nimonarinti. “E nerina seayt e imonitjpti yaritjinti.” nimonarinti.

²⁰ Gt niritiximeayine, seyne niaiwf onimia dntj mimaxitipa epoyt. E nisearitit ai niaiwf ptopia twf oyaneyintiro sinti dntj mmoarigtapa seyne ent axtpi imonitpoyt. E nero dntj nimorina aminana yapt motrixinti.

²¹ Isireriyf arfa miwiaritjagfa nanti Gorixo ama wi e dantjyf mixt nimeamti nibitro xwitrfa wikixetrixintiti ritjpti nanti htj ikaxt eanitjyo re niritinriti eaninti, “ ‘Gorixonit ama mkt wi e dantjyfa xwiyfa mkt bitnti ama tfo uritit wi e dantjyfa mantjipimit danti uritit emfa enagt aiwt nionit wi arfa niprtfamanit.’ Aminanoni e raritjinti.” niritinriti eaninti.

²² Ayinanti nene re yaiwitjwinti, “Gorixoyá kwitjipimit danti xwiyfa mkt nene majfa nimonitit ai raritjwapt, ayt ama omi rixa dntj wikwftoarigtfa winiyf arfa nneairona of nikarintiro ‘Ayt ent eanitj Gorixoyapimit danti rfa yaritjoi?’ oyaiwipoyintiti mimoninti. Sa omi dntj miwikwftoarigtayf of nikarintiro ‘Ayt ent eanitj Gorixoyapimit danti rfa yaritjoi?’ oyaiwipoyintiti imoninti.” yaiwitjwinti. E neri ai oya xwitjapt, nene wfa urókiamoaritjwapt, ayt ama xfomti dntj miwikwftoarigtayf arfa nneairona “Ent eanitj Gorixoyapimit danti rfa raritjoi?” oyaiwipoyintiti mimoninti. Sa xfomti dntj wikwftoarigtayf e oyaiwipoyintiti imoninti.

²³ Ayinanti ama Jisasoyá stiyikt imonigtayne awi neanirona nitjnenit xwiyfa mkt seyne majfa bit bimit danti nira warina ama stptfa imonigtayf wiranti, ama sinti Gorixomti dntj miwikwftrogfayf wiranti, niseafmearo nitjwearona “Ama tiyf xoxwf yarigtayf menitranit?” ritjrtfartiti.

²⁴ Seyne wi e mepa nero nitjnenit xwiyfa Gorixoyapt

wfá nírókiamóa warfná áamá sipfá imónigfáyf wíraní, áamá siní Gorixomí dñjf miwíkwfrogfáyf wíraní, níseaímearo niñwearóná seyfné rarigfá nípimíní dání “fíf awa rarigfápi miyarñjwaénerfaní?” niyaiwiro wairírf iníro “Apí nene nání ení rfa rarñjoi?” niyaiwiro ayá mñjmñj roro nemáná ²⁵ sipí imónñj wigfpi yumfí egfápi nání waropárf nero mñj xwfáyo níkwfóníro Gorixomí yayf numero “Neparíní. Gorixo seyfné dñj seakikayoni.” ripírfáríní.

Gorixomí yayf umeaníro nání nerimeáníroná epaxfpi nání urñj náníriní.

²⁶ Gf nírixímeáyfné, pí oyaneyíníri neararíní? Seyfné awí neáníroná woxí sonj searéwapíyíní nání imóníri woxí xwíyfá bí searéwapíyíní nání imóníri woxí xwíyfá Gorixo wfá wókímíxífpí bí searíní nání imóníri woxí xwíyfá mfkf bí bimi dání bí searíní nání imóníri woxí xwíyfá mfkf bí bimi dání rínfífpí bí yanj seameainí nání imóníri nerí aí nípiní nerfná Jisasoyá stíykf imónigfáyfné sfkfkf omíxínífpíri nání éfrixíní. ²⁷ Segfíyí wí “Xwíyfá mfkf bí bimi dání ouraneyí.” níwimónírfná obaxowa xe onearfpoyíníri síñwí miwínípaní. Waúníraní, waú woraní, ayf apáníriní. Axíná nawíní orfpoyíníri síñwí miwínípaní. Wo xámí nírimáná wo rfwíyo rfwiníginí. E yarfná wo yanj seameaíwiníginí. ²⁸ Ámá wo xwíyfá yanj seameaipaxf mejánáyf, xwíyfá mfkf apí apimí dání rarigfáwa Jisasoyá stíykf imónigfáyfnéyá arfá egfe dání manjpa tñní síñání mírípa nero wigf dñjyo dání Gorixo tñní nawíní ínímí rínfírfrixíní. ²⁹ Awí neáníroná segf xwíyfá Gorixoyápi wfá rókiamoarigfáyf waúraní, waú woraní, awa xe xwíyfá searírfrixíní. Ríxa searána wíníyí o nepa kwíyfpimí dání rfa raríníri pfá

n̄mero mí óm̄ix̄t̄r̄ix̄in̄i. ³⁰ E ner̄i aí seḡtȳf̄ wo éf̄ n̄j̄wear̄i w̄f̄á rókiamoar̄iñf̄ wom̄i ar̄f̄á wiar̄fn̄á Gor̄ixo xw̄iȳf̄á b̄i w̄f̄á wókím̄ix̄ánáȳf̄, o xw̄iȳf̄á ap̄i áwan̄f̄ sear̄in̄i nán̄i dao xám̄i rar̄iño p̄fn̄i wiar̄f̄w̄in̄iḡin̄i. ³¹ Nion̄i searar̄iñap̄i n̄ix̄f̄d̄iróná seȳfn̄é n̄iȳfn̄én̄i n̄ij̄f̄á imón̄iro en̄f̄ r̄irém̄ix̄f̄ in̄iro ep̄r̄f̄a nán̄i wox̄i wox̄i anan̄i w̄f̄á n̄irókiamóa upax̄f̄ imón̄iñoi. ³²⁻³³ Nene n̄ij̄f̄aran̄i. Gor̄ixo yaiw̄in̄iñf̄ yar̄iñoman̄i. “Xw̄iȳf̄á n̄ix̄eaȳir̄i ner̄i or̄f̄poȳf̄.” m̄iwimón̄f̄ “N̄it̄iwaȳirori or̄f̄poȳf̄.” wimón̄ar̄iñaḡi nán̄i w̄f̄á rókiamoar̄iḡf̄áwa kw̄iȳfpim̄i dán̄i rókiamopax̄f̄ imón̄iñf̄pi t̄fn̄i úrap̄i mir̄f̄ p̄irán̄iñf̄ d̄iñf̄ f̄á n̄ix̄ir̄iro r̄f̄r̄ix̄in̄i.

Gor̄ixoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄á wí e wí e ñweaḡf̄á n̄fn̄i yar̄iḡf̄apa ³⁴ s̄iyik̄f̄ oyá Korint̄yo ñweaḡf̄áȳfn̄é en̄i awí neán̄iróná ap̄ix̄íwa xw̄iȳf̄á wí m̄ir̄ipa oépoȳf̄. Awí neán̄iranéná ap̄ix̄íwa xe xw̄iȳf̄á onear̄fpoȳin̄iri s̄iñw̄f̄ m̄iw̄in̄ipa yar̄iñwá en̄aḡi nán̄i rar̄iñin̄i. Ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄yo dán̄i r̄in̄iñf̄pa oxoȳfn̄é s̄imar̄ñw̄yón̄iñf̄ seaur̄fn̄f̄r̄ix̄in̄i. ³⁵ Íwa Jisasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áȳf̄ awí eán̄iḡf̄e dán̄i xw̄iȳf̄á n̄ir̄ir̄fn̄á ayá win̄ipax̄f̄ yar̄iñaḡf̄a nán̄i win̄i win̄i “Ap̄i nán̄i n̄ij̄f̄á oimón̄im̄in̄i.” n̄iwimón̄ir̄fn̄á an̄f̄ x̄ix̄eḡfn̄iyo dán̄i oxom̄i yar̄iñf̄ w̄iw̄in̄iḡin̄i. ³⁶ Seȳfn̄é seáȳf̄ e seáȳf̄ e mimón̄ipani. “Xw̄iȳf̄á Gor̄ixoyap̄i nene t̄f̄ám̄in̄i m̄f̄k̄f̄ imón̄iñwaéner̄in̄i.” r̄iyaiwinar̄iñoi? “Xw̄iȳf̄á oyap̄i Korint̄yo ñweañwaénen̄i t̄f̄ám̄in̄i r̄in̄iñf̄r̄in̄i.” r̄iseaimónar̄in̄i?

³⁷ Ámá goxi goxi “Nion̄i Gor̄ixoyá xw̄iȳf̄ap̄i w̄f̄á rókiamoar̄iñá won̄ir̄in̄i.” n̄iyaiwin̄ir̄fn̄aran̄i, “Oyá kw̄iȳf̄ s̄ix̄f̄ n̄imim̄on̄f̄pim̄i dán̄i e epax̄f̄ nimón̄ir̄i yar̄iñáon̄ir̄in̄i.” n̄iyaiwin̄ir̄fn̄aran̄i, xw̄iȳf̄á nion̄i n̄ir̄iri eaar̄iñá r̄ip̄i nán̄i d̄iñf̄ re yaiw̄ir̄ix̄in̄i,

“Porok sekaxí Ámináo urííþimí dání ríá nírírí eaníríani?” yaiwíríxíni. ³⁸ Ámá go go e miyaiwipa yaríñagí níwínírínáyí, seyíné ení “O nepa Goríxoyá wíá rókiamoaríñí wo meníni.” yaiwíríxíni. ³⁹ Ayínáni gí nírixímeáyíné, Goríxoyá xwíyíá wíá orókiamoaneyínírí símí xeadíþéníro oyá kwíyí tñí xwíyíá míkí bí bimí dání seyíné rarígíáþí þírí mirakíníþa ero éfríxíni. ⁴⁰ E nero aí Goríxomí yayí umeaníro nání awí neáníroná pí pí seyíné yarígíáþí níþíní nítiwayírooro píraníñí éfríxíni.

15

Jisaso níþémáná xwáripáyo dání wiápínímeaníþí náníríni.

¹ Gí nírixímeáyíné, xwíyíá yayí neainaríñí nioní wáf searíñáþí —Apí seyíné aríá níníríná “Neparíni.” níyaiwiro díñí níwíkwírooro íktá xwíá aí tñí nerínná síkíktí nonírí roaríñíþa seyíné ení axíþí xwíyíá apí tñí síkíktí nonírí rogíáþíríni. Apí nání dirírí os-eaimíni. ² Seyíné nioní wáf searíñáþí aníñí miní xaíwí íá níxíra nurónáyí, Goríxo apimí dání yeáyí seayimíxemeaníáríni. Seyíné síní xaíwí íá ríxíríñoí? E mepa nerínnáyí, surínná wíkwíropaxíríni. ³ Nioní wáf nísearírínná xwíyíá xírání xírání imóníñí searíñáþí —Apí nioní ení eñíná aríá wiñáþíríni. Apí, ayí ríþíríni. Kiraiso nání eñíná Bíkwyíyo dání nírinírí eáníñíþa o nene íwí yaríñwáþí yokwarímí neaiinná nání níþerí ⁴ xwíá níweyárimáná eñáná Bíkwyíyo dání “O níwiápínímeaníáríni.” nírinírí eáníñíþa sfá wíyaú wíyi nórimáná eñáná Goríxoyá díñí tñí wiápínímeaníni. ⁵ Níwiápínímeámo Pitaomí síñání nurónapírí ríwíyo xegí wieþísíñí wé wúkaú síkíwí

waú awamí sɨ́ǵání urónapɨ́ɨnigɨ́nɨ. ⁶ E nemáná ámi rɨ́wɨ́yo xɨ́fomí dɨ́ɨ́ɨ́ wɨ́kwɨ́rogɨ́áyɨ́ —Ayɨ́ 500 apimí wiárɨ́ múrogɨ́áyɨ́rɨ́nɨ. Nioní payɨ́ rɨ́pɨ́ eaarɨ́ǵá ríná wíní wíní rɨ́xa nɨ́pero aiwí náyɨ́ sɨ́nɨ ɨ́weaɨ́oɨ́. Apimí ná wínání axíná sɨ́ǵání urónapɨ́ɨnigɨ́nɨ. ⁷ E nemáná rɨ́wɨ́yo xegɨ́ xogwáo Jemisomí sɨ́ǵání nurónapɨ́máná wáɨ́ wurɨ́meiarɨ́ǵá nowamɨ́nɨ ení sɨ́ǵání urónapɨ́ɨnigɨ́nɨ. ⁸ E néisáná nioní —Nioní apɨ́xíwa niaíwɨ́ nɨ́xɨ́róná kwíyɨ́ wiárɨ́ǵáyɨ́ wonɨ́nɨɨ́ imónɨ́ǵáonɨ́rɨ́nɨ. Nioní awamí aga rɨ́wɨ́ náyo yoparɨ́pɨ́ sɨ́ǵání nimónɨ́ɨnigɨ́nɨ. ⁹ Ayɨ́ rɨ́pɨ́ nání rarɨ́ɨ́nɨ. Nioní ámá Gorɨ́xoyá sɨ́yikɨ́ imónɨ́ǵáyo xeanɨ́ɨ́ wɨ́kárágáonɨ́ ɨ́ɨ́ǵɨ́ nání wáɨ́ wurɨ́meiarɨ́ǵwá nɨ́ǵɨ́ wɨ́a nɨ́wamɨ́nɨ sɨ́yikwɨ́nɨɨ́ imónɨ́ǵáonɨ́, ayɨ́ nionɨ́rɨ́nɨ. Gorɨ́xoyá sɨ́yikɨ́ imónɨ́ǵáyo xeanɨ́ɨ́ wɨ́kárágá ɨ́ɨ́ǵɨ́ nání nepa “Wáɨ́ wurɨ́meiarɨ́ɨ́ imónɨ́ɨ́ woxɨ́nɨ.” nɨ́rɨ́paxɨ́ menɨ́nɨ. ¹⁰ E nerí aí Gorɨ́xo wá nɨ́nɨ́wianɨ́rɨ́ nɨ́ɨ́ɨ́pimí dání agwɨ́ ríná nioní imónɨ́ǵápɨ́ imónɨ́ɨ́nɨ. O wá nɨ́wianɨ́ɨ́pɨ́ surɨ́má nɨ́wianɨ́ɨ́mantɨ. Oweoɨ́, nioní anɨ́ɨ́ minɨ́ nerí nání wáɨ́ wurɨ́meiarɨ́ǵwá nɨ́ǵɨ́ wɨ́amí múroǵárɨ́nɨ. E nerí aí nɨ́wanɨ́ɨ́onɨ́ ɨ́ɨ́ eánɨ́ɨ́pimí dání nerí múroǵámanɨ. Nioní ɨ́ǵápɨ́ sa Gorɨ́xo wá nɨ́wianɨ́ɨ́pimí dání ɨ́ǵá ɨ́ǵáɨ́ nání rarɨ́ɨ́nɨ. ¹¹ Ayɨ́nání seyɨ́né awamí wigɨ́ maɨ́yɨ́o dání arɨ́á nɨ́wirɨ́náránɨ, nionɨ́yáyo dání arɨ́á nɨ́nirɨ́náránɨ, wáɨ́ nɨ́nonenɨ́ seararɨ́ǵwá seyɨ́né dɨ́ɨ́ wɨ́kwɨ́rogɨ́áɨ́pɨ́, ná bɨ́nɨ́ ayɨ́ apɨ́rɨ́nɨ.

“Rɨ́wéná pegɨ́áyɨ́ nɨ́nɨ́ wiápɨ́nɨ́meapɨ́rɨ́árɨ́nɨ.” urɨ́ɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ.

¹² None wáɨ́ nɨ́searɨ́rɨ́ná “Kiraiso Gorɨ́xoyá dɨ́ɨ́yɨ́o dání wiápɨ́nɨ́meaɨ́ɨ́nigɨ́nɨ.” seararɨ́ǵwá ɨ́ǵáɨ́ nání segɨ́yɨ́ wí dɨ́ɨ́ arɨ́ge nɨ́yaiwiro “Pegɨ́áyɨ́ ámi sɨ́ɨ́ nero wí wiápɨ́nɨ́meapɨ́rɨ́á menɨ́nɨ.” rarɨ́ǵárɨ́nɨ? ¹³ Ayɨ́

rariġtápa áma pegtáyf nefa mġwiáptnġmeapa nerġnáyf, “Kiraiso aí Gorġxoyá dġġf tġnġ wiáptnġmeanġmani.” ranġġnġ. ¹⁴ Kiraiso Gorġxoyá dġġf tġnġ mġwiáptnġmeapa nerġ sġġwirġyġ, xwġyġá none wáf seararġġwápi ná mayġ imónġrġ seyġné dġġf wġkwġroarġġtápi ná mayġ imónġrġ epaxġrġnġ. ¹⁵ Sġpġ imónġġġf apġ yanġrġ eġwá aí ámi bi rġpi áma yapġ rariġtáyf yapġ imónanġrġ eġwárinġ. None “Gorġxoyá dġġfyo dánġ Kiraiso wiáptnġmeanġrġnġ.” xerġwġ ranġrġ eġwá eġġġf nánġ “Yapġ rariġtáyf yapġ imónġġwġnġ.” rġpaxġrġnġ. Pegtáyf nefa Gorġxoyá dġġfyo dánġ mġwiáptnġmeapa nerġnáyf, “Kiraiso enġ Gorġxoyá dġġf tġnġ wiáptnġmeanġmani.” rġpaxġrġnġ. ¹⁶ Ayġ rġpi nánġ rarġġnġ. Áma pegtáyf Gorġxoyá dġġf tġnġ mġwiáptnġmeapa nerónáyf, “Kiraiso aí wġ wiáptnġmeanġmani.” ranġġnġ. ¹⁷ Kiraiso Gorġxoyá dġġf tġnġ mġwiáptnġmeapa nerġ sġġwirġyġ, seyġné dġġf wġkwġrogġtápi sġwiá wġkwġroro segġ ġwġ yarġġtápi nánġ sġnġ xwġyġá meárinġpaxġ imónġro yanġro eġfárinġ. ¹⁸ Áma Kiraisomi dġġf nġwġkwġroárimáná pegtáyf enġ rġxa anġġnġ anġnanġro eġfárinġ. ¹⁹ Nene re nġyaiwirane, “Nene nġpémáná eġáná Kiraiso wġ arġrá neainġnġámani. Sa xwġá rġrġmġnġ emearġná Kiraiso arġrá neainġnġárġnġ.” E nġyaiwirane omġnġ dġġf nikwġmoranénáyf, áma ġkġnġġf sġpġ wġpaxġ imónġġġf nġyonġ nánġ nene aġġpaxġ neaipaxġrġnġ. Ayġ Kiraiso nefa xwárinġpáyo dánġ mġwiáptnġmeapa eġġ eġánáyf nánġ rarġġnġ.

²⁰ Nionġ e nġsearġrġ aiwġ Kiraiso nġperi weġġmi dánġ Gorġxoyá dġġf tġnġ wiáptnġmeanġrġnġ. O áma rġxa pegtáyf nánġ xámi nġwiáptnġmearġná omġġfyo aiwá nġwákwġnġ wġ xámi miarġġtápanġġf wiáptnġmeanġrġnġ.

²¹ Ayġ rġpi nánġ seararġġnġ. Áma wo sġpġ yagġpimi dánġ

ámaéne pearinþwárinþi. E yarinþwápa ámá ámi wo enþipini dání eni wiápþinþmeanþwárinþi. ²² Nþinenenþi Adamo tþniþi ikárinþinþwaéne imóninþagwiþi náninþi pearinþwárinþi. E yarinþwápa Kiraiso tþniþi ikárinþinþwaéne neperane aiwþi ámi sþnþf nerane wiápþinþmeanþwá enagþi náninþi rarinþinþi. ²³ Wiápþinþmeapþrþfáyþf wigþf imónáná wiápþinþmeapþrþfárinþi. Kiraiso aiwá nþwákwinþf winþnþf xámiþi wiápþinþmeanþrþinþi. Omþi dání rþfwþyo xfo weapaná xegþf imóninþgþfáyþf wiápþinþmeapþrþfárinþi. ²⁴ O ámi anþnamiþi dání nþweapþrþfná amþpí nene tþnþf ríná imóninþþpþi yoparþpþi imóninþfárinþi. Iná anþnainþjfraniþi, amáranþi, omþi manþf þrþf wiaþkianþgþfá gþyþf gþyþf, enþf eáninþgþfáyþf imóninþro nénþf tþgþfáyþinþnþf imóninþro menþweagþfáyþf imóninþro egþfáyo anþpá nþwimþxiþmáná ámá xfoýá xwioxþyo mþmeámþf nerþi umenþweanþfáyþf xano Gorþxomþi sþmanþwþyóninþnþf wurþnþpþrþi wiinþfárinþi. ²⁵ Ayþf rþpþi náninþi rarinþinþi. Gorþxo ámá Kiraiso tþniþi sþmþf tþniþi inarþigþfáyo xopþrárþf nþwiriþi ikwianþwþf xegþf sþkwþf ikwianþinþfánáninþnþf wimþxiþyinþfe náninþi mþxþf ináyþf nimóninþrþi menþweanþfárinþi. Bþkwþfyo apþi náninþi e nþrþinþrþi eáninþnagþi náninþi rarinþinþi. ²⁶ Sþmþf tþniþi inarþigþfí yoparþf anþpá imþxiþnþfápþi, ayþf þyþf nene pearinþwáþrþinþi. ²⁷ Bþkwþfyo biþ rþpþi xþxenþi nþrþinþrþi eáninþnþi, “Gorþxo amþpí nþnþi omþi sþmanþwþyóninþnþf wimþxiþyinþnþf.” nþrþinþrþi eáninþnagþi aí ananiþi re yaiwipaxþrþinþi, “Amþpí nþnþiyþi rþnþinþþpþi, ayþf amþpí nþnþi Kiraisomþi sþmanþwþyóninþnþf oimóninþrþi wimþxiþyinþjo enþi náninþi mþrþinþnþi.” yaiwipaxþrþinþi. ²⁸ Amþpí nþpþinþi xewaxomþi sþmanþwþyóninþnþf yeáyþf wurþnþinþjáná o dþnþf re nþmoriþi enþfárinþi, “Gþf ápo Gorþxo amþpí nþyonþi ámáyoraniþi, amþpíyoraniþi, seáyþi e nþwimóninþrþi oumenþweanþrþi xewanþnþonþi amþpí nþpþinþi

simaŋwɔyóniŋɔ́ nimixiyinjomi simaŋwɔyóniŋɔ́ yeáyɔ́ owurɔ́niniŋɔ́.” nimirɔ́ e enɔ́fáriniŋɔ́.

²⁹ “Ámá pegɔ́áyɔ́ wiápɔ́nimeapɔ́rɔ́fáriniŋɔ́.” searariŋwápi nepa mimóniŋánáyɔ́, pí nánɔ́ wiyɔ́né segɔ́ pegɔ́á wíniyo naŋɔ́ owimixaneyiniŋɔ́ro ámi wayɔ́ meaarigɔ́fáriniŋɔ́? “Pegɔ́áyɔ́ wí wiápɔ́nimeapɔ́rɔ́fámaniŋɔ́.” rarigɔ́fápi nepa imóniŋánáyɔ́, pegɔ́á wíniyo naŋɔ́ rɔ́pi oimixaneyiniŋɔ́ro neróná pí naŋɔ́pi owianeyiniŋɔ́ro epaxɔ́riniŋɔ́? Oweoɔ́, sa surɔ́má epaxɔ́riniŋɔ́. ³⁰ “Pegɔ́áyɔ́ wiápɔ́nimeapɔ́rɔ́fáriniŋɔ́.” rariŋwápi nepa mimóniŋánáyɔ́, pí nánɔ́ Jisasoyá wáɔ́ wurimeiarŋwáone yoɔ́ mayɔ́ imónaniriŋɔ́ yarŋwiniŋɔ́? ³¹ Gɔ́ niriŋɔ́meáyɔ́né, sɔ́á ayɔ́ ayo nemerɔ́ná “Nioniŋɔ́nɔ́pémɔ́fáoniriŋɔ́niŋɔ́.” yaiwinariŋápi sɔ́mɔ́ e nitiŋɔ́niniŋɔ́ emeariŋáriŋɔ́. E searariŋagi aɔ́ “Xewaninjo seáyɔ́ e nimóniriŋɔ́ rariŋɔ́niŋɔ́.” miniaiwipaniŋɔ́. Seyɔ́né negɔ́ Áminá Kiraisɔ́ Jisaso tɔ́niŋɔ́ anɔ́ ikáriŋiŋwaéne nimónirane nánɔ́ nioniŋɔ́ mixɔ́ nimeakɔ́niriŋɔ́ “ ‘Nɔ́pémɔ́fáoniriŋɔ́niŋɔ́.’ yaiwinariŋápi sɔ́mɔ́ e nitiŋɔ́niniŋɔ́ emeariŋiniŋɔ́.” searariŋiniŋɔ́. ³² “Pegɔ́áyɔ́ wiápɔ́nimeapɔ́rɔ́fáriniŋɔ́.” rariŋwápi nepa mimóniŋánáyɔ́, nioniŋɔ́ pí nánɔ́ aŋɔ́ Epesasiyiŋɔ́ riniŋɔ́pimiŋɔ́ niŋwearɔ́ná xwiyɔ́fá Gorixoyápi arɔ́kí wáɔ́ urimeminiŋɔ́ nánɔ́ yoɔ́ mayɔ́ nimóniriŋɔ́ áamá wí sidɔ́ inɔ́ rirómɔ́ yarŋɔ́pániŋɔ́ yarigɔ́fáyɔ́ tɔ́niŋɔ́ nawíniŋɔ́ mixɔ́ ininɔ́riniŋɔ́? Pípiŋɔ́ naŋɔ́ oniiniriŋɔ́ e enɔ́fáriniŋɔ́? E nerɔ́ aɔ́ pegɔ́áyɔ́ nepa miwiápɔ́nimeapa nerɔ́náyɔ́, áamá wíniyɔ́ re rarigɔ́fápa, “Apaxɔ́ mé peariŋwaéne enagiŋɔ́ nánɔ́ amɔ́pí wí nánɔ́ ‘Arige oyaneyɔ́?’ miyaiwí sa maiwí inigɔ́ nɔ́rane aiwá nɔ́rane oyaneyɔ́.” rarigɔ́fápa nioniŋɔ́ enɔ́ axɔ́pi e rɔ́paxɔ́riniŋɔ́. ³³ E nerɔ́ aɔ́ áamá yapɔ́ oneaiepɔ́sɔ́poyiniŋɔ́ siŋwɔ́ miwiniŋipaniŋɔ́. Ámá rɔ́fá kɔ́roarigɔ́fáyɔ́ tɔ́niŋɔ́ nɔ́kumixiniŋɔ́ro nawíniŋɔ́ nemerónáyɔ́, seyɔ́né naŋɔ́ yarigɔ́fápi pɔ́rɔ́ niseawiaikiro siŋpiŋɔ́ imóniŋɔ́piŋɔ́

yapf seaiepsiptrixinri seararijini. ³⁴ Seyfne xaxa yarigfapi pni niwiarimana piranijf dijf nimoro segf fwf yarigfapi eni pni wiartrixini. Segfyf wi nepa Gorixo nani dijf mimonoi. Ayinani ayá seainpaxfpi rfini.

“Pegfayf niwipfnimearoná wará ámi xegf bi ninimi wiapfnimeaptrfarini.” urijf nanirini.

³⁵ Ámá wí yarijrf re niptráoi, “Ámá pegfayf ámi arige nero wiapfnimeaptrfarini? Wará ámi gfmimi gfpf ninimi wiapfnimeaptrfarini?” niraná ³⁶ re urfimgini, “Majimajfa ikarinarigfa tiyfné, ‘Aiwa siyf wiaroarijwayf urf neri mipeiropa nerfnayf, nerapiri niyapipaxtrini.’ riseaimonarini? Oweoi, xami urf neri nipiéromána rfwfyo nerapiri yaparijfrini.” urfimgini. ³⁷ Siyf seyfné wiaroarigfapi wtf siyfrani, ámi xegf wirani, niwiaroa nurfnayf, rixa nerapiri niyapimána imonijfpi wiaroarigfaranini? Oweoi, siyf anipapi wiaroarigfaranini. ³⁸ Seyfné siyf anipapi wiaroarijagfa aí Gorixo “Api nerapiri oyapini.” yaiwiarijfpi tfini xixeni nerapiri yaparijfrini. Siyf api api xegf iwfrani, ejfrani, api tfini xixeni imonijfpi xixegfni api yapi pfa orixinri imixarijfrini. ³⁹ Wará nfini axfpi minini. Ámá wará xegf eni bi inini. Nanwf wará xegf eni bi inini. Ijrf wará xegf eni bi inini. Peyf wará xegf eni bi inini. ⁴⁰ Amipí anfnami dánj pfa rixijfyf tfini xwfarimi dánj pfa rixijfyf tfini nani eni dijf mopoyi. Awiaxf amipí anfnami dánj pfa rixijfyf imonijfpi xegf bi imonini. Awiaxf amipí xwfarimi dánj pfa rixijfyf xegf bi imonini. ⁴¹ Wfa onarijfyf nani eni dijf mopoyi. Sogwf wfa okarijfpi xegf bi imonini. Emá wfa okarijfpi xegf bi imonini. Sijf wfa

ókiarĩþĩpi enĩ xegĩ bi imónĩni. Siþĩ nĩniyĩ enĩ wĩá ókiarĩþĩyĩ axĩpi mimónĩni. Xegĩ bi xegĩ bi imónĩni.

⁴² Ámá pegĩáyĩ nĩwiápĩnĩmearóná wará inĩþĩrĩfáþĩ nionĩ nĩra warĩþáþĩnĩþĩ imónĩni. Wará agwi ríná ninĩrane ŋweaŋwáþĩ —Apĩ urĩ epaxĩ imónĩþĩþĩrĩni. Apĩ xwĩá weyárarĩþwá eþagĩ aí urĩ mepaxĩ imónĩþĩþĩ ninĩmáná wiápĩnĩmeanĩwárinĩ. ⁴³ Wará nene xwĩá weyárarĩþwáþĩ, ayĩ sipĩ imónĩþagĩ aí siþĩ ninĩmi wiápĩnĩmeanĩwáþĩ, ayĩ aga awiaxĩ imónĩþĩþĩrĩni. Wará xwĩá weyárarĩþwáþĩ eþĩ meánĩþĩþĩ imónĩþagĩ aí siþĩ ninĩmi wiápĩnĩmeanĩwáþĩ eþĩ eánĩþĩ imónĩþĩþĩrĩni. ⁴⁴ Wará nene xwĩá weyárarĩþwáþĩ xwĩá tĩyo dánĩ imónĩþagĩ aí siþĩ ninĩmi wiápĩnĩmeanĩwáþĩ, ayĩ aþĩnamĩ dánĩ kwĩyĩþiyá wará imónĩni.

Wará xwĩá tĩyo dánĩ imónĩþĩþĩ eþagĩ nánĩ re yai-wipaxĩrĩni, “Aþĩnamĩ dánĩ kwĩyĩþiyá wará imónĩþĩþĩ enĩ rĩa wenĩ?” yaiwipaxĩrĩni. ⁴⁵ Bĩkwĩyo dánĩ apĩ tĩni xĩxenĩ imónĩþĩ rĩþĩ rĩniþagĩ nánĩ rarĩþĩni. “Ámá iwamĩó imónĩþĩ Adamomĩ Gorĩxo nimixĩrĩná dĩþĩ siþĩ umĩmoþĩ eþagĩ nánĩ o dĩþĩ tĩþĩ wo nimónĩmi siþĩ wagĩrĩni.” rĩniþagĩ aí Adamomĩ rĩwĩyo imónĩþo — O Kiraisorĩni. O ámáyo dĩþĩ nĩyĩmĩþĩþĩ siþĩ umĩmonĩfa nánĩ kwĩyĩ imónĩþorĩni. ⁴⁶ E nerĩ aí aþĩnamĩ dánĩ kwĩyĩþiyá wará xámĩ imónarĩþwámanĩ. Wará xwĩá rĩrĩmi dánĩþĩ nimónĩmáná rĩwĩyo aþĩnamĩ dánĩ imónĩþĩþĩ inanĩwárinĩ. ⁴⁷ Ámá Gorĩxo iwamĩó imixĩþo xwĩá tĩni imixĩþĩ eþagĩ nánĩ xegĩ wará xwĩárimĩ dánĩ inarĩþwáþĩ imónagĩrĩni. E nerĩ aí ámá rĩwĩyo imónĩþo — O Kiraisorĩni. O wará aþĩnamĩ dánĩ imónĩþĩþĩ imónĩþĩrĩni. ⁴⁸ Xwĩá tĩyo ŋwearĩgĩá giyĩ wará ámá xwĩá tĩni imixĩniþo inagĩpa inarĩgĩárĩni. Aþĩnamĩ ŋwearĩgĩá giyĩ wará ámá aþĩnamĩ dánĩ inĩþĩpa axĩpi

inarigfárini. ⁴⁹ Ayináni diñf re oyaiwianeyi, “Agwi nene wará áamá xwfa tñni imixiniño inagfpa rixa nintrane náni rfwená wará áamá añnamí dånjo inñfpa inanfwarini.” oyaiwianeyi.

⁵⁰ Gf nriximeáyiné, rþpi osearimini. Áamá wará íkfa ðwf winaniñf mimónf siní gfwf tñni eñf tñni nene imóniñwápí Gorixoyá xwioxtyo wí ñweapaxf menini. Negf wará urf epaxf imóniñfpi amþpí urf mepaxfpi tñf e ñweapaxf mimónini. ⁵¹⁻⁵² Nioní rarñápí náni ududf ríseainarini? Ai, nioní yumí xwiyfa Gorixoyápi áwanf bþ osearimini. Gorixomi diñf wíkwroariñwaéne nineneni miþepa nerane aí pékákf yoparfpi ráná siní mé ápiañwf norfmixiri yarñfpa nineneni ámi wará xegf bþ imónanfwarini. Pékákf ráná pegfayf wará urf mepaxf imóniñfpi ninimi wiáþñimearo siní sñf ñweañwaéne wará xegf bþ intrane yanfwarini. ⁵³ Ayf rþpi seararñini. Íná negf wará urf epaxf imóniñfpi siní anñf minf axfpi imónipaxfmaní. Urf mepaxf imóniñfpi íkíkf ininfáriní. Íná negf wará niþepaxf imóniñfpi siní anñf minf axfpi imónipaxfmaní. Miþepaxf imóniñfpi íkíkf ininfáriní. ⁵⁴ Negf wará þyf erí urf erí epaxf imóniñfpi xegf bþ nimóniri þyf erí urf erí mepaxf imóniñfpi rixa íkíkf inána Bíkwyo dani re niriñri eaniñfpi tñni xixeni imóninfáriní, “Þyfþyi riniñfpi rixa anþpá imixinini. Rixa xopirarf winini.” ⁵⁵ Xwiyfa axf ámi wí e eaniñf rþpi ení xixeni imóninfáriní, “Þyf rþixini, ‘Sini ámayo xopirarf wipaxfþiriñri.’ rísimonarini? Oweot, siní e wí epaxfþixi menini. Þyf rþixini, ‘Ámayo þíkimi nani siní sidñf opaxfþiriñri.’ rísimonarini? Oweot, siní e wí epaxfþixi menini.” Íná nani e niriñri eaniñfpi tñni ení xixeni imóninfáriní. ⁵⁶ Íwf ámaéne yarñwápimi

dáni Piýípi sídĩńńńńń nori neapĩkipaxĩ imónĩńi. Pípińi dáni marńái, nene Gorĩxoyá ħwĩ ikaxĩ rĩńĩńĩpińi nĩwiałkirĩńá łwĩ yarĩńwáńĩ. Ayĩńání “Piýĩpi ħwĩ ikaxĩ rĩńĩńĩpińi dáni eńĩ eáníńĩ nimónĩńi ámá piĩkipaxĩ imónĩńĩpińĩńi.” rĩpaxĩńĩńi.⁵⁷ E nerĩ aí Gorĩxomĩ yayĩ owianeyĩ. O negĩ Ámĩńá Jisasĩ Kiraiso neaińĩpińi dáni Piýĩpińi xopĩrárĩ wĩpaxĩ neaimĩxĩńĩńĩńi.⁵⁸ Ayĩńání ħĩ nĩrĩxĩmeáyĩńé, dĩńĩ wĩkwĩrogĩápi xáwĩ łá nĩxĩrĩróná bĩ éfĩ mĩmĩxeánípa éfĩrĩxĩńi. Ámĩńáomĩ nuxĩdĩróná rĩwĩ nĩrĩkwĩńĩ yarĩńĩńi wĩ surĩmá imónĩńĩńá meńagi nání “Nene xfo ‘E éfĩrĩxĩńi.’ rĩńĩpińi bĩ onĩmiápi nerĩńáyĩ, ayĩ apánírĩńi.” mĩseaimónĩ anĩńĩńi minĩ xwapĩ ayá wĩ éfĩrĩxĩńi.

16

Nĩħwĩńi ámá Gorĩxoyá wĩńiyó nání awĩ eaarĩńĩńi nání urĩńĩńi.

¹ Agwĩ seyĩńé payĩ nearo “Ámá Gorĩxoyá imónĩńĩńá Judia piropenĩńiyó ħweagĩńiyó nĩħwĩńi wianĩńwá nání awĩ eaarĩńĩńi.” nĩrĩńĩńi nání bĩ osearĩmĩńi. Nionĩ Jisasoyá siyikĩ imónĩńĩńá Garesia piropenĩńiyó wĩ e wĩ e ħweagĩńiyó “Nĩħwĩńi awĩ eámeámĩ nerĩńá apĩ éfĩrĩxĩńi. Apĩ éfĩrĩxĩńi.” uréwapińińińi seyĩńé enĩ axĩpińi nero re éfĩrĩxĩńi.² Nionĩ rĩxa seyĩńé tĩńĩ e nĩseaimearĩ ħweañáńá seyĩńé nĩħwĩńi ámĩ wĩ awĩ eámeámĩ mepa epĩrĩńá nání Sadé ayĩ ayo awĩ neáníróná woxĩńi woxĩńi omĩńĩńi néesáníńi nĩħwĩńi meáníńi tĩńi yamĩńińi nĩńĩńĩńi píńĩńĩńi xegĩ wĩ e yómĩńĩńi tĩńĩńi.³ Rĩwėńá nionĩ seyĩńé tĩńi nĩrėmornáńá ámá seyĩńé re nĩyairĩńi rĩpeáníńi, “Nĩħwĩńi rĩpińi anání Jerusaremĩ nání nĩmeámĩ upaxĩńĩńi.” nĩyairĩńi rĩpeáníńi payĩ wĩ

neari wiowárimfáriní. ⁴ E neri aí “Ayí tñní nurfná ananiríní.” nimónánáyí, nioní ayí tñní wanfwaríní.

“Rfwená seyfné tfáminí bímfáriní.” uríñf nániríní.

⁵ Rfwoyo nioní Masedonia pítropenisfyo imaní ntbirí seaíménapímfáriní. “Masedonia pítropenisf tññfmíní xámi úimigíní.” nimónaríñagi nání raríñíní. ⁶ Imaní ntbirí niseaíménapímáná seyfné tñní ayá wí onímiápi ñweámfárfani? Emá rawírawá imeamfkwf yaríñfpi ñipimíní seyfné tñní ñweámfárfani? Nioní majfáriní. Sa seyfné tñní ññweámoní ámi gfmíní “Oumíní.” ñnimónirfná seyfné nioní óf e dññf síxf níga umfa nání niapowáripfáriní. ⁷ Ayí rípi nání raríñíní. Nioní “Agwí síñwí niseaga oseamúrómíní.” mñnimónariní. “Seyfné tñní ayá wí ñweáimigíní.” ñnimónirí dññf e ikwímoná enagi nání raríñíní. Ámináo xe éwínigínirí síñwí ñnanirfnáyí, e emfáriní. ⁸ E neri aiwi sfá Judayene Pedikosiyí ríníñfyi imónfe nání Epesasiyo re ñweámfáriní. ⁹ Pí nání marfái, nioní yaríñápi nání pfrf mákfmf nianíro yarígfá obaxf enagi aiwi Goríxo áma ayá wí xfo nání dññf wíkwfropfrí nání ouréwapíyinirí ówanñíñf nfkwiíñfíní.

¹⁰ Timotio niseáimearfnáyí, nioní Ámináo nání nemerí uréwapíyaríñápa o ení axfpi uréwapíyaríñf enagi nání seyfné tñní ññwearfná ayá sfwf muropa enfa nání píraníñf wéyo uméfríxíní. ¹¹ Segfyf wí Timotiomí xe peayf owianfpoynirí síñwí mñwínípa éfríxíní. O tñní ñríxímeá imónígfáyí wí tñní nawíní nioní tññf re nání bípfrfa nání weníñf nerí ñweanagi nání o “Áma tf nanf ññiro niowároí.” yaiwíwínigínirí seyfné omí píraníñf wéyo ñiméra nuro nioní tññf e nání bñfa nání wfrenapfríxíní.

¹² Negþ niriþímeá imóniþí Aporoso nání xwiþyá riþiriñi. Nioni negþ niriþímeá wí seyíne táfamiñi nurowárenapiñina omi eþí ríremixí ayá wí wiagi aiwí o “Rína seyíne tífí e nání obimíni.” miwimónariníni. E nerí aí “Seyíne táfamiñi biþaxí imóniþini.” niwimónirina binfáriní.

Yoparþi nuririna urinþi nánirini.

¹³ Seyíne píraníþí awiníþí ñwearo ðiþí wikwírogfáþi xaíwí ía xiriro ðiþí sixí íniro eþí eániro éfirixini. ¹⁴ E neróna pí pí seyíne yarigfáþi amáyo ðiþí sipí niwirinþiyo dáni éfirixini.

¹⁵ Gí niriþímeáyíne, nioni eþí ríremixí biþi oseaimíni. Sitepanasepówa nání seyíne niþfáriní. Amá Gírikí þiropeniþiyo ðanþyí epówa aiwá niwákwíní miarigfáþa Jisomi xami ðiþí niwikwíro uxíðigfepówarini. Wigí ðiþiyo dáni “Amá Gorixoyá imónigfáyo aríra owianeyí.” yaiwigfáþi nání símí e niþniro yarigfepówarini. ¹⁶ Seyíne amá éniþí imónigfáyo yeáyí niwurinþi amá ayí tñni níkumixiniro ríwí nirkwínimána Gorixoyá imónigfáyo aríra wiarigfá gíyo ení yeáyí wurinþirixini.

¹⁷ Sitepanaso tñni Potunetaso tñni Akaikaso tñni awa nioni tífí e nání niþiroy seyíne niþiroy miniiþaxí imóniþiþi aríra níagfa nání nioni ðiþí nífa ninarini.

¹⁸ Awa nioni ðiþí sixí nimímoro seyíne ení ðiþí sixí seamímoro éagfa nání seáyí e imónigfáwa iwa rfaniri siþwí mí wómixipoyí. ¹⁹ Jisasoyá siyikí imónigfá Esia þiropeniþiyo ðanþyí yayí seawárenapariþoþ. Akwirao tñni xieþi Þirisirai tñni ayaú egí anþiyo dáni Jisasoyá siyikþi imónigfá awí eanarigfáyí tñni nawíni yayí ni seawárenapiñina seyíne ení Ámináo tñni nawíni ikárinigfáyíne eþagfa nání yayí bi onimiáþi

miseawárenaparĩjoĩ. ²⁰ Negĩ nĩrĩxĩmeá re dãnĩyĩ nĩnĩ enĩ yayĩ seawárenaparĩjoĩ. Sewanĩjĩyĩné yayĩ ninĩroná xĩxe yayĩ óf eánĩnĩpoyĩ.

²¹ Xámĩ neága uĩjĩpĩ áamá wo nionĩ rarĩná eáf aiwĩ agwĩ nionĩ Poronĩ gĩ wé tĩnĩ yayĩ niseawárenapĩrĩ rĩwamĩjĩ rĩpĩ nearĩ wĩrenaparĩjĩnĩ. ²² Ámá gĩyĩ gĩyĩ Ámĩnáomĩ dĩjĩ sixĩ muyipa nerĩnáyĩ, xe oroapĩkĩnĩpoyĩ. “Ámĩnáo rĩxa oweapĩnĩ.” nimónarĩnĩ. ²³ “Ámĩná Jisaso wá seawianĩwĩnĩgĩnĩ.” nimónarĩnĩ. ²⁴ Kiraisĩ Jisaso tĩnĩ nawĩnĩ ikárinĩjwaéne enagĩ nánĩ nĩyĩnénĩ dĩjĩ sixĩ niseaya úimĩgĩnĩ. “E éimĩgĩnĩ.” nimónarĩnĩ.

Xwiyá Gorixoyá Siripirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 20 Jul 2017

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051